MAGASIN NG BAGONG BUHAY
HULYO 8, 1951

MISSING PAGE/PAGES

"HETO PA ANG MGA BALA...."

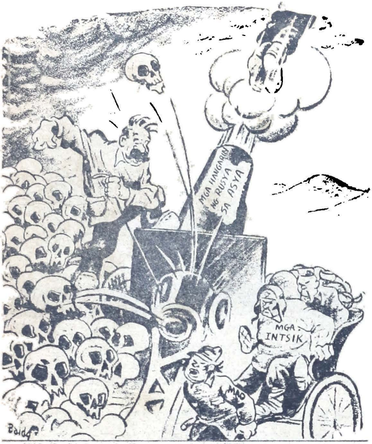

Nalathala kamakailan sa "The Atlanta Constitution," Estados Unidos. Inilalarawan si Stalin na nagpapaputok ng kanyang sumasagisag sa Mga Hangarin ng Rusya sa Asya, samantalang ang lider ng pulahang Tsina, si Mao Tse-Tung, ay naghahakot ng mga punlo o bala — ang mga mamamayang intsik.

"HAYAN, HINULAAN KO ANG ISANG 'PAGBAGSAK', HINDI BA?"

At tama nga naman si "Joe." Sa pagsigla ng kalakal ng Estados Unidos ay babagsak ang lahat niyang mga hangarin sa kapakanan ng Rusya! (Nalathala sa "Omaha World Herald," Omaha, Nebraska)

Alam Ba Ninyo?

ANG LARONG "JAI ALAI" AY NAGSIMULA SA ESPANYA (KUHA SA SALITANG JAI – MASAYA, AT A-LAI — PISTA). ANG LARONG ITO NA IPINAKILALA SA MGA REPUBLIKA NG TIMUGANG AMERIKA, KUBA AT FLORIDA AY GINAGANAP SA LOOB NG ISANG MALAKING PALARUAN. ANG BAWA'T MANGLALARO AY NASASANGKAPAN NG ISANG MAHABA NGUNI MAKITID AT BALUKTOT NA RAKETA NA NAKAKABIT SA BISIG ANG PUNO ITO'Y GINAGAMIT NA PANALO AT PANGHAGIS SA ISANG MATIGAS NA BOLANG PINATATALBOG SA MATIGAS AT MAKINIS NA PADER. NALALAMANGAN NG PUNTO ANG MANGLALARONG HINDI MAKASALO AT MAKAPAGPABALIK NG BOLA SA PADER.

"ART LARSEN" style championship tennis shoes.

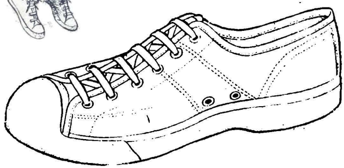

Tumanggap ng payo sa mabubuting manglalaro sa kapuluan; ang inyong laro ay magiging mabuti kung ang suot ninyo'y mabuting sapatos na goma. Ang mabubuting manglalaro ay nakababatid na ang malalaki at pinaghirapang tagumpay ay natatamo sa tulong ng pinakamabubuting sangkap sa palakasan — ang nagdadala ng pangunahing papel sa pagtatamo ng isang tagumpay.

Kung ang pagtatagal, halaga at mga makabagong katangian ang inyong hinahanap, hingin ang sapatos na gomang JACINTO. Tiyak na makagagawa kayo ng iskor sa alin mang pares!

Jacinto
RUBBER & PLASTICS CO., INC.
5TH AVENUE, GRACE PARK

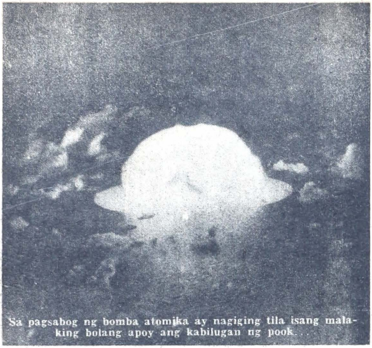

Sa pagsabog ng bomba atomika ay nagiging tila isang malaking bolang apoy ang kabilugan ng pook. . .

Madaling-araw...? Malaking Sunog...?

HINDI. . . ang mga larawa'y kuha, isang madilim na hating-gabi, sa kapuluan ng Eniwetok nang minsan pang subukin ng Estados Unidos ang lakas ng bomba atomika. Ang pagsubok, na naging isang tagumpay, ay nagpapatunay na ang sandatang ito'y maaaring pumuksa sa sangkatauhan sa loob lamang halos ng ilang kisap-mata!

(Mga larawang kuha ng INP Soundphoto)

Buhat sa malayo ay makikita ang pag-ilanglang ng liwanag at apoy na tila sa isang malaking sunog. . .

Mabilis na lumalaganap ang liwanag na kasabay ng pagkadama ng init sa paligid na saklaw ng ilang milya. . .

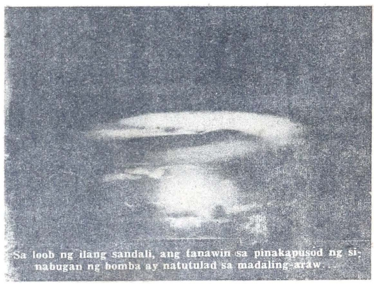

Sa loob ng ilang sandali, ang tanawin sa pinakapusod ng sinabugan ng bomba ay natutulad sa madaling-araw. . .

ILAN SA MGA NAGING TAMPOK NG PAGDIRIWANG SA IKALIMANG TAON NG PAGSASARILI NG PILIPINAS

Mga larawang kuha ni BEN ROXAS

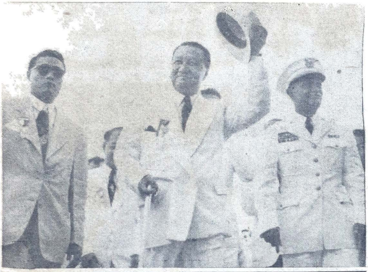

Ang Pangulong Quirino, na makikitang nagpupugay sa bayan nang dumating sa Luneta noong hapon nang ika-4 ng Hulyo upang saksihan ang makulay na palatuntunan at parada sa ikalimang anibersaryo ng Republika ng Pilipinas.

Ang marikit na karosa ng National Development Company na kabilang sa mga nagbigay kulay sa idinaos na malaking parada. Ang karosa, na hiniyasan ng mga piling dilag ng NDC, ay nagsasabing: "*Ang NDC Textile Mills ay Tumutulong na Damitan ang Bansa.*"

Ang Batalyon ng mga kawal na Moro, na nagtamo ng mga palakpak at papuri ng madla dahil sa kanilang uniporme at mahusay na pagmamartsa.

Nang ibinababa sa tagdan ang bandilang amerikano at itinataas ang bandilang pilipino bilang pagsariwa sa ginawa noong ika-4 ng Hulyo, 1946, ang unang taon ng pagsasarili ng Pilipinas.

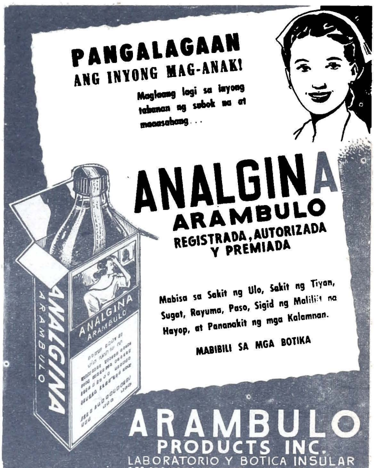

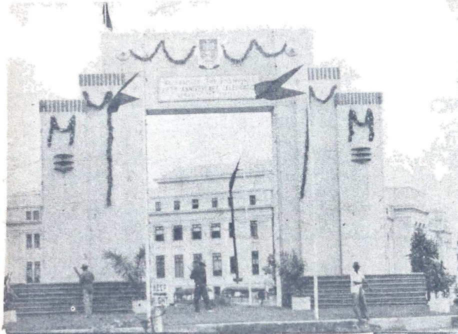

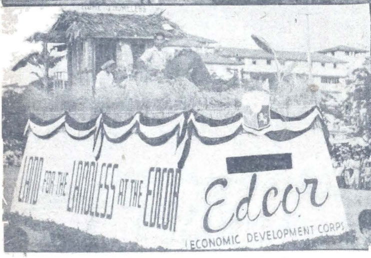

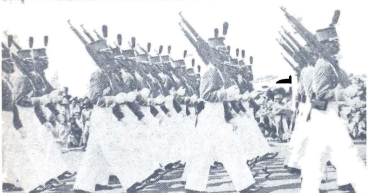

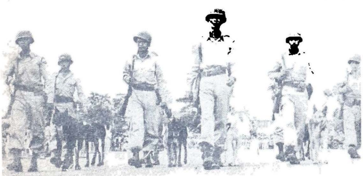

(5) Ang marikit na arkong itinayo sa may gusali ng Batasang Bayan na nakatawag ng pansin ng madla dahil sa makasining na pagkakayari. Nakatitik sa dakong itaas ng arko ang: *"Republika ng Pilipinas — Pagdiriwang sa ika-5 Anibersaryo — Hulyo 4, 1951."*

(6) Karosang ilinahok sa parada ng Samahan ng mga Manggagawa ng Kamisadentro sa Maynila.

(7) Ang karosa ng EDCOR o ng lupong nangangasiwa sa pagpapasaka sa mga tiwangwang na lupa sa timog ng kapuluan. Sa itaas ng karosa ay nakatitik ang: *"Tahanan Para sa mga Walang Tirahan"* at sa tagiliran ay *"Lupa sa mga Walang Lupa,' sa EDCOR."*

(8) Karosang ilinahok naman ng ilang samahan at bahay-kalakal sa Maynila. Inilalarawan ang dalawang masipag na manggagawang Pilipino na kadluan ng kasaganaan ng bansa, at ang Inang Pilipinas na lagot na ang tanikala ng kaalipnan — malaya at nagsasarili!

(9 at 10) Ang mga kadete ng akademya militar sa Bagyo, at ang "dog battalion" ng Hukbong Pilipino na nagsilahok din sa parada.

Hiwaga Ng Kapayapaan

"SA SANDALING YAON NG KANYANG HINDI NA MAPIPIGIL NA PAGTUMPA SA WALANG HANGGANG DAIGDIG, NAGUNITA NIYA ANG MUNTING NAYONG KINAKITAAN NG UNANG LIWANAG

Katha ni VITO C. SANTOS

BIGLANG-BIGLA ang nangyaring iyon sa kanya. Sumuray-suray na lamang siya na nag-aalumpihit ang katawan sa kirot ng sugat ng punlong tumama sa kanyang likod. Naramdaman na lamang niya iyong kasabay ng alingawngaw ng isang nakatutulig na putok na kanyang narinig.

Hindi niya namalayan nang lumapit sa kanya ang lalaki. Ang tinig na lamang noon ang kanyang narinig — tinig na parang putok ng bulkang nakatulig sa kanyang pandinig: isang paghamon sa dakila niyang karapatan. Gayunman, hindi niya iyon pinansin, ipinagpatuloy niya ang kanyang ginagawa, at halos kasabay noon ay narinig nga niya ang putok ng sandata. Nag-umikit ang kanyang paningin at nabuwal siya sa matigas na lupa.

NASA BAHAY pa siya ay nalalaman na niyang mapanganib sa kanyang patutunguhan. Ang balak niya noon ay sa hapon na siya paroroon, subali, hindi siya mapalagay. Para bagang may isang mahiwagang lakas na nagtutulak sa kanya na siya'y tumungo na roon. Tila ba may naririnig siyang mahimalang tinig na nag-uumukilkil sa kanyang talinga nang buong liwanag at panunumbat: **Lakad na, Kadyo. Huwag mo nang hintayin pa ang hapon. Baka masayang ang araw na ito, na miminsan lamang kung dumating sa loob ng anim na taon. Sayang, Kadyo, sayang! Kung minamahal mo ang iyong anak, ang iyong asawa, ang iyong mga kababayan, ang iyong bayan... ang lahat, huwag mong ipagkait sa kanila ang iyong mahalagang tulong. Kadyo, lakad na!**

Patuloy siya sa kanyang ginagawang pagbabasa ng pahayagan. Wala siyang nauunawaan sa kanyang binabasa. Ang tinig na iyon ang kanyang naririnig at siyang naiiwan sa kanyang kamalayan. **Huwag kang maruwagan, Kadyo! Nalimot mo na bang galing ka sa lipi ng mga lakan na siyang unang naghandog ng dugo alang-alang sa kalayaan ng iyong bayan? Nasa dugo mo ang kanilang mga dugo! Lakad na, Kadyo!**

Binitiwan niya ang pahayagang binabasa. Tumayo siya at nanungaw sa bintana na parang nagwawalang-bahala. Nalalaman niyang hindi siya natatakot, nguni't hindi siya mapalagay. Ang tinig ay patuloy rin niyang naririnig, paulit-ulit: **...nasa dugo mo ang kanilang mga dugo! Alang-alang sa iyong anak, sa kanila... ay lumakad ka na, Kadyo! Lakad na, Kadyo!** Sa kaibuturan ng kanyang maliit na puso'y lumatang ang isang nag-apoy na pagngingitngit. **Oo, lalakad ako! Hindi ako duwag! Hindi! Hinding-hindi ako papayag na dahil sa aking pagkukulang ay masasadlak sa lusak ng pagkabusabos ang mga mahal ko sa buhay. Hindi! Hindi ako papayag! Lalakad ako, alang-alang sa kanila, para sa kanilang kinabukasan.**

HINDI NA siya nagkaroon ng panahong makilala pa ang lalaking bumaril sa kanya nguni't nalalaman niyang iyon ay naroroon pa rin, hawak ang rebolber at handang magpaputok na muli sa sandaling siya'y magtatangkang b u m a n g o n. Kung siya lamang ay may nalalabi pang lakas upang makapagsalita, isasamo niyang huwag na siyang bariling muli, sapagka't ang isang punlong iyong tumama sa kanyang likod ay sapat nang tumapos sa kanyang buhay.

Ang katawan niyang latag na latag na sa malamig na lupa ay ibig niyang maikilos, nguni, hindi na niya iyon maigalaw. Ang kirot ng sugat na patuloy na binubukalan ng mapula't buhay na dugo ay buong dahas na umagaw sa kanyang lakas. Kung may natitira mang bahagyang anag-ag ng kamalayan sa kanyang diwa, ay dahil na lamang iyon sa di-karaniwang lakas ng kanyang loob.

Sa paggapang ng lamig ng alabok sa buo niyang katawan ay nakadama ng bahagyang ginhawa ang kanyang katawang-lupang humalik sa kapwa lupa. Noon niya nagunitang muli, ang katotohanan ng pagkakaugnay ng kanyang laman at ng alabok. Sa sandaling iyon ng kanyang hindi na mapipigil na pagtumpa sa walang-hanggang-daigdig ng kapayapaan ay nagunita niya ang kanilang buhay sa nayon — doon sa nayong kinakitaan niya ng unang liwanag, sa nayong naging paraiso ng kanyang kamusmusan at naging kaugnay ng kanyang puso't kaluluwa—sa Bungahan, na may mahigit nang tatlong taon nilang nilisan.

Noo'y parang nakadikit sa kanyang balintataw ang larawan ni Ana, ang kanyang maybahay. Nagsusumamo si Ana sa pagpigil sa kanya. Hawak niya ang isang matalim na itak at nagpipilit makawala sa pagkakayapos ng asawa. **"Bitiwan mo ako, bitiwan mo ako! Namihasa ang mga taong iyan! Ayaw magpatulo ng kanilang mga pawis at pagkatapos ay tayo ang gigipitin! Bitiwan mo ako! Bitiwan mo ako!"** Si Ana nama'y lumuluha at nagmamakaawa. **"Para mo nang awa, Kadyo! Bayaan mo na sila. Ang buhay mo ang mahalaga sa aming mag-ina! Bukas ay umalis na tayo rito, sa bayan na tayo tumira! Doo'y tahimik. Doon ka na lamang maghanap-buhay. Hindi sila makapanggugulo roon. Doo'y maraming pulis na magtatanggol sa mga tao!"**

Parang sinubhan ng malamig na tubig ang kanyang kaloobang nag-aapoy sa malaking poot. Kapag si Ana na ang namagitan, gaano man ang kanyang galit; ay gana pnang nawawala iyon. Mapait man sa kanyang kalooban ay sumang-ayon na rin siya na lisanin nila ang kapirasong lupang kanyang sinasaka sa Bungahan, upang sa bayan muna manirahan.

Naniwala siya sa kanyang Ka Porong, na ang ipagkakaroon ng katahimikan sa kanilang nayon ay nasasalalay sa mga kamay ng mga puno sa bayan. Sa pagupitan ng kanyang Ka Porong ay malimit mapag-usapan ang tungkol sa mga bagay na iyon. Kailangang magkaroon ng tapat na pagmamalasakit ang kanilang mga punong-bayan. Dapat manggaling sa kanila ang pagkilala sa mga karapa-

(Buklatin sa pahina 18)

Nang MAGDAAN ANG DALUYONG

MGA ULAT AT KURUKURO UKOL SA DIGMAAN SA PILIPINAS

Sinulat ni Faustino Aguilar

(KARUGTONG)

Ang marami rin namang mga araw at mga buwang lumipas sa hindi pagdating ng mga amerikano sa Europa, ay naipalagay ng mga nagsisisulat na itong maliwanag na tanda ng pagsasabing hindi kaya ng Estados Unidos ang pagpapadala roon ng mga kawal, at ang maminsan-minsang pagkabalita, na lulusob na, ay panggulat lamang ng bansang ito ng mga mangangalakal at palagawa ng kayamanan, nguni't hindi ng mga tunay na mandirigma. Na, sa mamamayan ng Estados Unidos, ang buhay at ang mga katamisan ng buhay, ay lalong mahalaga at hindi nila gawi ang magpakamatay dahil sa isang layon, dakila man ito at ikaliligtas ng katauhan. Ang panibagong larangan nga ng digma, na sinasabing bubuksan sa Europa ng Estados Unidos, ay isang panaginip, anhikang likha lamang ng guniguni na may kapararakan sa mga satsatan sa mga bar, sa masasayang pagtitipun-tipon, na totoong kinagigiliwan ng amerikano sa ano mang panahon at sa lahat na ng pagkakataon; nguni't sa dila na lamang mamumulaklak at hindi maisasagawa kailanman. Kulang sila sa totohanang pagtatalaga ng sarili pagka't hinayang sa sukat maiwanang kaalwanan sa buhay at sa dahilang hindi madadaan sa malikmata ang kanilang pagbabagong ugali, maliwanag na ang ikinakalat na mga banta ay isa lamang kahambugan ng nakaaalam na siya nga ay malaki, nguni't hungkag naman, kaya't ang lahat ay ibig na lamang daanin sa pamamansa. Ang digmaan nga ay magpapatuloy, na ang nakalalamang ay ang mga aleman at hapon, hanggang sa sandaling mapatunayan ng mga kalaban, na sayang lamang ang kanilang mga pagpapakasakit. Maliwanag pa sa sumisikat na araw ang katotohanang ito kung kanilang ilarawan at sa panghahawak sa ganitong mga dahilan, ang bahagi ng katauhang sinamang palad na kanilang masakop sa unang bulasan, ay pinapaniwalang sila ang nananaig araw-araw, sila ang nananalo, sila ang nakapagwawasak at nakasisira at hindi nasisiraan kailanman, na silang parati ang nasusunod kung saan maglalabanan at kung paano ito dapat na matapos; sa isang sabi'y panginoon na sila sa digmaang ito at kung matapos nama'y magiging panginoon na ng sansinukob.

Bagaman kinikilalang magtatagal pa ang digma, ang katapusan nito'y kanila nang tinitiyak: tagumpay ng Alemanya, ng Hapon at ng Italya. At saka makikita at hahangaan ng lahat ang kabutihan ng kanilang mga adhika at layunin. Hanatling pambago ang sangsinukob, ang mga lahi at mga bansa ay pagbubukdin at sa pamumuno ng Alemanya, (ang Italya marahil ay gagawing ubing) sa Europa ay magkakaroon ng isang Lupalop ng Kasaganaan at dito naman sa Kasilanganan ay magkakaroon din ng isa pang L u p a l o p sa i l a l i m naman ng kaharian ng Hapon. Saka pa lamang tunay na liligaya ang sangkatauhan, saka pa lamang makikilala ang tunay na kalayaan, ang wagas na matwid, ang talagang pagkakapatiran nga ng mga tao, ang wastong kaluwagan sa buhay, ang tumpák na kapanatagan ng bawa't isa, ang dangal, ang puri ang mga kabaitang dapat na panuntunan sa pagsasama-sama at ang mahalaga sa lahat, ang tuwid na kahulugan ng buhay. Na, sa kabutihan din ng sangkatauhan, ang lahat ay dapat mabago; masama ang pagkakatubo ng kahoy at ito ay dapat na buwagin, na huwag iwanan kahi't kaputol na ugat; ang sakit ay napakalala na hindi maáari ang mga lunas na pasapyaw na hangga ngayon ay siyang ginamit, matanda na at ubanin sa pamamanihala sa sansinukob ang mga ingles at amerikano at ang kanilang naikalat na mga aral, lalong-lalo pa ang kanilang mga halimbawang ipinakikita, ay taganas na pampalugmok sa katauhan at ang araw ay dumating, gaya ng pagkatupad ng isang hula, na dapat magbago ng guro upang mahubog ang bagong katauhan, upang mapalitaw sa sansinukob ang taong bago, na magkakaroon ng bagong isipan, ng bagong mga palagay at akala.

Ang pinakamabuting guro, na daig pa ang ipinasadya sapagka't matagal nang nakahanda at talagang nagsilaan sa ganitong bagay, ay ang mga aleman at hapon: ang kanilang lahi, ang kanilang bansa sa matiyaga at masinop na pag-aakay ng kanilang mga pantas at pinuno, ay nangakapagpalakas nang di ano lamang sa ngayo'y siyang pangunahing matatawag sa buong sansinukob; sila ang sa walang-puknat na pagdulang ng mga paraang tungo sa ikasusulong na matulin ng katauhan, ang nangakatuklas na ang pagkakapantay-pantay sa mamamayan, dakilang pakinabang ng tao sa marami at madudugong himagsikang ginawa sa sansinukob ng mga lahi at mga bayang api laban sa mga malulupit na manlulupig at manggagaga, ay salapi palang kalain na ipinandadaya sa lahat; sila ang nakapagpapatotoo, na ng ipinagmamalaking uri ng pamamahala sa mga bayan, na ibinabatay sa minamabuti ng nakararaming mamamayan, ay bulok na kasangkapan sa pagpupuno, na dapat mapalitan ng isang pamahalaang makahari, upang maisagawa nang walang-liwag at sa madalian ang anumang ibig ipag-utos na akalain ng nagpupunong siyang lalong tumpak; sila ang nakapagsasabing ang mga pagpupunyagi ng mga maralita at mahihirap na mga anak-pawis sa balat ng lupa, na sa mga pamahalaan ng mga kalabang ibig nilang maibagsak ay pinag-uukulan ng masisinop na pag-aaral upang malapatan ng mga karampatang lunas, ay walang-kabuluhan at nakagugulo lamang sa kabuhayan ng lahat; at sila ang nagsasabi at nagsasagawa ng mabisa raw lunas sa mga sakit ng katauhan, na pagpapairal ng isang pamahalaang malakas, makapangyarihan at di mapasusubalian sa anumang ibigin at ipag-utos, yamang ang kailangan ngayon ng mga lahi at mga bansa ay kamay na bakal.

Nguni't ang ganito palang mga kuro at palagay, ay isang tunay na katunggakan, na nakabatay lamang sa kawalang-tino. Ang tinawag nilang mga tulig na pinuno ng mga hukbong kalaban, na hindi natutong magsamantala sa tunay na pagkakataong dapat pakinabagan, ay di pala hindi lamang tulig kundi tunay na mga dalubhasang sa buong kalihiman ay naghanda ng lahat na kailangang sangkap at nang ang "tunay" na kanilang pagkakataon ay dumating, ay dumaluhong na lamang at sukat at ang sinasabing "matatapang" na aleman ay napaurong na patakbo at matuling-matulin pa at ang naitayong sakdal-tibay na mga moog sa baybayin ng Pransiya, ay naigiba at napasok ng laksa-laksang libong mga kawal ng napakalaking Hukbong Katihan ng Estados Unidos, na idinayo sa Europa upang patunayang ang tinatawag na bayan lamang ng mga mangangalakal at palagawa ng salapi, na duwag sa pagpapakamatay kahi't dakilang layon ang ipagtatanggol, ay bayani pala ng mga may-dangal at damdaming tunay na makatao, na nakahanda, bukod sa pagpapakamatay dahil sa isang dakilang layon, sa pagiging kasangkapan ng sangkatauhan upang parusahan ang mga bagong halimaw.

Ang mga hukbong amerikano at ingles, na sa wala pang maghapon, ay nakalunsad ngang dala ang lahat ng kailangan sa isang pakikidigmang mahigpitan, na gumamit ng mahigit na labing-isang libong aeroplano at nang napakaraming sasakyan at mga pandigmang kinalululanan ng nagdidilim na mga kawal, ay di lamang nakapaggiba ng lakas na ipinagmamalaki ng mga aleman kundi ang pangyayaring hindi mapupuwing ay nakakuha pa sila ng mga kabayanan at ngayo'y malayo na ang kanilang nararating at malapad nang lupain ng nababawi sa kaaway. Sabay sa paglusob na itong nagpapatotoo na tapos na ang matagal na paghahandang kinailangan, sa lahat ng dako ng Europa, ang maliliit na bayang ginagá at inapi ay nagsisikilos o nagtatangkang kumilos upang makatulong sa pagbubuild sa Alemanya, ang palalo at salanggapang na kaaway. Ang mga ruso, na walang hinihintay kundi ang pagkakaroon nga ng ikalawang larangan, na sapilitang ikahahati ng lakas ng Alemanya, ay hindi nag-aksaya ng panahon at ang dating mabangis na pakikihamok sa bahagi ng malaking larangan ng digma na kanilang kinatatayuan, ay pinapag-ibayo at alinsunod sa mga balita ay wala pang sandaang milya ang layo ngayon ng kanyang matatapang na hukbo sa kasilanganan ng Prusia. Nguni't ang agaran, ang mahalaga at makahulugang bunga ng panibagong paglusob na itong ang tungo'y kubkubin ang mga aleman sa sarili nilang bansa at nang sama-sama nilang danasin ang lahat ng mga katiisan at pagkaduhaging malupit na ipinalagok sa mga bayang kanilang sinalasa at ginasak upang magtanda sila at nang may pagkadalaan; ay ang hindi pa natatagalang pagtatangka ng mga aleman na rin na atasin ang buhay ni Hitler, ang taong siyang may kasalanan ng paglangoy ngayon ng katauhan sa sandagat na luha at dugo. Ang mga pahayagan sa Maynila ay nagbalita ng pangyayaring ito, na hudyat ng lalong malulubha pang mangyayari, na sukat hintayin sa sinapupunan ng pinagháharian ngayon ng lagim na bansang Aleman, sa kanilang bilang noong ika-21 ng Hulyo ng 1944. Ganito, humigit-kumulang ang saad ng balita:

"Berlin, 20 ng Hulyo — Nangyari ngayon, bagaman hindi nagdaan-pala, ang isang pagtatangka laban sa buhay ng Fuhrer Adolfo Hitler, sa pamamagitan ng pinasabog na mga punlo, alinsunod sa pagbabalitang ginawa ng mga himpilan ng Fuhrer.

Maliban sa ilang mga paso, ang Fuhrer ay nakaligtas. Agad niyang ipinagpatuloy ang dating gawain alinsunod sa nakatakda, at tinangap, upang kausapin nang matagalan ang Duce Mussolini. Kapangyayari pa lamang ng sakuna ay dumating naman ang Mariskal de Campo Hermann Goering, ang sabi pang dagdag ng mga himpilan ng Fuhrer.

Sa mga kaalakbay ng Fuhrer ay nangagkasugat nang malubha ang Tenyente Heneral Schmundt, ang Koronel Brandt at ang Kawaksing Berger; at nangasugatan naman nang hindi malubha ang Tenyente Koronel Bergmann, ang mga heneral Korten, Buhle, Bodenshatz, Hensenger at Scherff, ang mga almirante Voss at von Pittkammer at ang kapitan sa hukbong dagat na si Assman, alinsunod pa rin sa sabi ng mga himpilang pangkalahatan ng Fuhrer. Ang Tenyente Heneral Rudolf Schmundt, may 47 taong gulang, ay Pinunong Ayudante ng mga Hukbo ng Fuhrer buhat noong 1938. Isa siya sa piling mga abay ni Hitler saan man dumadalong pagtitipong hukbo o pulitiko. Nahulog na tila isang bomba sa buong Alemanya ang balita ng pangyayari sabay sa paghingang maluwag ng buong bansa ng maalamang hindi nagkapala ang mga salarin sa kanilang tangka. Malalaking titik sa pagbabalita ang ginamit ng mga pahayagan noong biyernes ng umaga, na nagtuturing ng kasiyahan dahil sa pagkabigo ng nagsipagtangka laban sa buhay ng Fuhrer.

Hangga ngayo'y inililihim ng mga sangay ng pamahalaan ang mga ulat ng nangyari, na hindi sinasabi kung sino ang nagsagawa ng pagtatangka at ang tanging ibinalita lamang, ay mga punlong napasasabog ang ginamit."

Iyan ang balita, na sadya mang inayos, gaya ng sukat mahinuha, upang huwag maipalagay na siya nang simula ng katapusan, ang totoo'y maliwanag na naghihiwatig ng pagtitining sa Alemanya ng isang damdaming bayan, laban sa pamamahala ng mga Nazi, gaya rin naman ng damdaming bayang nagpapakilos sa mga anak ng Italia, na talikuran si Mussolini at ang kanyang pangkatin. Hindi nga sinabi ng mga pahayagan pagka't inililihim ng mga sangay ng pamahalaang Nazi, ang lahat ng ulat ng hindi karaniwang pangyayaring ito; nguni't sa himpapawid na matuling nakakasangkapan ngayon sa pagbabalita ng katotohanan, ay napag-alaman at kumalat na sa buong sansinukob, ang patotoong mga dati ring kasama ni Hitler ang nagtangka sa kanyang buhay at ngayon sa katimugan ng Alemanya ay isang nagsisimulang himagsikan ng bayan na pinamumunuan ng ilang mga heneral, ang panganib sa loob ng bahay, na kakaharapin ng Fuhrer. Na ano ang sanhi ng himagsikang ito? Hindi na kailangang palaliman ang sisid upang matuklasan ang katotohanan: ang mga aleman, gaya rin ng ibang mga tao sa sansinukob ay may dangal na tumututol sa mga kasagwaan at pagmamalabis, may sariling-bait na ikinikilala sa katinuan at kabangawan at ang ginawa pagdaka ni Hitler at ang kanyang mga ginagawa pa hangga ngayon, malayong maturang katalinuhan na sukat pakinabangan ng bayang pinagpupunuan niya, ay malapit-lapit na sa kaululan kung di man isa ngang tunay na kaululan. Sapagka't wala nang makalalalo pa sa napakalaking kaululan na sa panahon at mga araw na ito ng tunay na kabihasnan at pagkakasulong ng mga lahi at mga bansa ay isipin, tangkain at isagawa ang pananaig ng lakas laban sa matwid. Ang sandali nga ng pagkaguho ng Alemanya ay nalalapit na, at magiging utang ang ganito, hindi lamang sa maririling dagok ng kanyang mga kaaway, kundi gayon din naman sa pagbabangong-puri ng kanyang mararangal na anak na nangagdaramdam-hiya na sa pagiging laruan nilang mahaba nang araw, ng isang sakim na nagpanggap na manunubos.

Ikalawa: ang walang-likat, dagitlitan at mararahas na labanang nangyayari ngayon sa maliliit na pulong nakakalat sa Pasipiko. Ang digmaan, sa dakong ito ng sansinukob ay pinanininidigan ng Hapon, ang bayang sa kasilanganan ay napapalagay na pangunahin ng ibang mga silanganin dahil sa kanyang matanda nang pagkabansa. Sa matagal na panahong kanyang ipinamayapa, hanggang sa mga araw ng kanyang pagsasanay ng lakas, laban sa matao nga nguni't hubad sa sandatang Kainsikan, ay nagkapanahon siyang maggayak ng isang lakas, na inakala ng lahat na lahat na'y luukol lamang naman niya sa pagtatanggol ng sarili; bagaman ang kanyang pagkamkam ng Korea at Formosa ay nakabago sa ganitong palagay at ang kanyang mga kilos at gawain mula noon, ay naging sanhi na ng matamang pagmamalas ng ibang mga bansa. Ang kanyang matagumpay na pakikidigma sa Rusya, kahi't hindi pinagtakhan ng mga nakaaalam ng lihim na katayuan ng noo'y tinatawag na "bulok na pamahalaan ng Zar"; ay ipinag-ibayong lalo ng mga hinala, na ang Hapon ay nakahanda laban sa lahat at sa ano mang mangyayari. At naniwala siya buhat noon, palibhasa'y isang lahing puti ang tinalo na may kabansagang malakas at pinanganganinuhan sa Europa, na ang kanyang tungkulin sa dakong ito ng katauhan ay magtaboy sa mga puti, na walang ginawa kundi ang magsamantala lamang sa kahinaan at kamulalaan ng mga silanganin.

Datapwa't katulad na rin ng lahat ng sakim, na hindi nasasandat sa kayamuang taglay kaya't ang lahat na'y ibig maging kanya; ang ganyang adhika na sa ugat at pasimula ay maaaring ipalagay na banal at dakila dahil sa panligtas sa mga tunay na naapi at naaaba, ay sinalaula ng Hapon sa pag-iimbot na magpakahari naman at magpapanginoon, na ang Tsina ay hinati-hati upang madaling masagpang, at natawid nang mga araw ng kasalukuyang digmaan sa sansinukob, ang lahat ng mga bayang kanyang mapasok ay hinuhubog na pilit sa kanyang sariling bubuan, pati na ng maysarili rin namang kabihasnan, na gaya ng Pilipinas. Sapagka't ang sa pasimula ay mabuting tangkang maging manunubos ng nangaaaping silanganin, ay napalitan ng hangad na makapanlagom; ang kanyang paghahanda, sa bayan sarili at sa ma pulong kanyang hawak sa Pasipiko, ay pinalaki nang di ano lamang, na anupa't sa bawa't pulo ay isang Hibraltar halos ang kanyang itinayo na pinaglagyan ng maraming pananggol, pinagtipunan ng marami at sari-saring bagong mga sandata, upang kung ang araw ay dumating ay huwag siyang magahol at abuting hindi nakagayak. Sa ganitong dahilan ay buong pagmamalaking nasabi ng kanyang mga tagapagpahayag, pagkarakang sa isng paraang bigla at madalian ay mapalis niya ang mahihina at maliliit na hukbo ng mga kaway na inabot ng digmaan na kasilanganan; na hindi na matitinag ang Hapon sa kanyang bagong katayuan, bagkus bawa't araw na magdaan ay ipag-uugat ng kanyang lakas at kapangyarihan sa mga bayang nakuha at naagaw sa kaaway.

Na, sa himpapawid, sa katihan at maging sa ibabaw at sa ilalim ng tubig, ang kanyang lakas ay handang-handa na harangin ang kaaway at halayin sa anuman niyang pagtatangkang makabawi. Kung ang mga tagapagpahayag na ito ang pakikinggan, ang labanan, dahil sa ganap at wastong pagkakapaghanda ng Hapon sa ilalim ng pamumuno ng Kanyang Kadakilaan ang Emperador, ay ang sa isang lawin at sa isang sisiw. Ang Hapon ang lawin at ang kanyang mga kalaban; hindi kailangan, matagal mang namaya-mayagpag at tumila-tilaok ang Hapon, kung hindi man nalusob ang Australya gaya ng matagal na ipinangalandakang gagawing walang pagsala ng matatapang na kawal ng Mikado. Ang digmaan ay patuloy at balang araw ang gayong tangka ay maisasagawa rin. Lalong walang kabuluhan ang pagkabawi ng Attu, ang pagkakalunsad ng mga kawal ng Estados Unidos sa pulong Solomon, sa Bagong Ginea at iba pang maliliit na pulo, na siya nilang pinag-uubusan ng lakas a. ng maraming kawal, na libo-libo kung mapuksa ng nakaabang doong mga kawal na Hapon. At sa katotohanan nga'y panalunan bang maituturing sa isang digmaang gaya nito, ang makababa sa ilang daang kilometrong parisukat ng isang pulo, kung ang mga sasakyang ginamit ay napalubog, napabagsak ang maraming aeroplano at libo-libong kawal ang napatay? Ang nangyayari sa Estados Unidos, na siyang may pinagpipilitang itayo na kapurihang nahapay kaya't sa malas ay natatalagang mag-ubos ng kaya, ay nagpapalagay (mali at ligaw na palagay) na sukat na ang salapi at maraming sandata upang manalo sa digmaang ito. Hindi gayon, sa kamay ng musmos na walang malay, ano mang makabuluhang kasangkapan ay walang katuturan at laksa-laksa mang angaw na piso ang gugulin, libo-libo mang aeroplano ang yariin at kahi't daan araw-araw ang ibunsod na mga sasakyang gamit sa dagat, ay wala at wala rin. Paano'y hindi gayak ang kawal amerikano sa mga labanang nangyayari sa gitna ng mga gubat, sa mga bitak, sa mga liha, sa mga katampakan ng matatarik na bundok, sa mga dagatang may tulog na tubig at pugad ng malulubhang sakit na katutubo na sa mga maiinit na bayan. Kaya ganyan na lamang ang mangyayari sa mga pagsalakay ng Amerikano, pasapyaw at walang tuos; na ngayon ay dito at bukas ay doon naman na tila rin pakikipaglaro ng lilim-araw; nguni't isang tiyak at matagalang pakikilaban na ikasusubok na talaga sa pagkamatatag ng tunay mandirigma, kailanma'y hindi nila maipakikita at lalong hindi maisasagawa.

Sa digmaan sa Pasipiko, ang pamahalaang amerikano ay napipilitan lamang tumalad upang ipakitang lumalaban pa siya, nguni't kanyang alam na hindi madadaig ang Hapon at ang mga pagtatangka ngayon na bawiin ang sa kanya'y nawala, ay itinatapat lamang sa halalang gagawin ng bansa sa Nobyembre ng taong ito, 1944, upang magtagumpay na muli ang mga tao at ang Lapiang ngayon ay siyang namamahala sa Estados Unidos, at saka sa pakay namang huwag siyang lubos na mahubaran ng mga biyayang tinatamasa sa pakikipagkalakalan sa Tsina.

Gaya ng sukat mahinuha ay napakahamak na mga dahilan ang nakapipilit pa sa Estados Unidos na magpatuloy sa pakikidigma, na lalo pang nagiging hamak, kung isasaalang-alang na ang bayang amerikano, sa ganitong paraa'y, tunay na inuulol. Samantalang ang mga dahilang nagtutulak sa Hapon na ilaan pati ng kahuli-hulihan niyang mamamayan sa labanang ito, ay panay na dakila: pagtulong sa nangaaapi, pagtubos sa nangaalipin, pagpapalaya sa mga ginigipit, pagbibigay ng bagong buhay, pagsasalin ng bagong dugo sa latang katawan ng nakaratay na silanganin sa banig ng karalitaan, sa pamamagitan ng isang bagong makina na walang-kapantay at kasingbuti: ang Lupalop. At ito, ang Lupalop, na kinatatampukan ng Hapon kung baga sa singsing, ay matatag at matibay na nakatayo, salamat sa pagtalagá hnggang sa wakas na pagpapakasakit, ng sandaang angaw na mamamayang hapon. Sapat ang lakas ng mga hukbo ng Mikado, maging sa dagat at sa katihan, upang siya ay ipagtanggol. Makikita rin ng mga amerikano ang kanilang hinahanap, kung pahihigtin pa nila sa nagagawa na hang-

(Buklatin sa pah. 13)

Kapirasong DAHON

SIYA ANG NAGING SANHI NG MGA PAGDURUSA NG BINATANG UMIIBIG... KAYA SIYA RIN ANG NAGBIGAY DITO NG KAUKULANG LUNAS SA PAMAMAGITAN NG ISANG DAHON

MGA BAKAS na lamang ng nagaganap na gawain ang makikita sa talyer ni Nano: nagtiwangwang na gato, kalawanging mga *crescent*, nagbikakang birador, di-mabasang *multi-tester* at inaamag na *magnifier*. Ang masipag mamulaklak na *Don Juan* at *Rosa-birhen*, sa loob ng bakurang kinaroroonan ng talyer ay siya na lamang nakatatawag ng pansin sa mga nagdaraan sa pook na ito.

Wala nang "jeep" na nangakaparada sa tapat ng talyer dahil sa kaisahan ng katawan ni Nanong siyang kailangan ng mga makina nito. Wala nang malalaking trak na kargahan ng pangluwas, mga awto at iba pang sasakyan buhat sa mga kalapit-bayan na pinagdarayo ang tila may tatak na paglilingkod ni Nano.

Pumanglaw ang pook na ito. Matagal na akong di nakatatanaw ng ilaw-dagitab sa ilang bahay na malapit kina Nano. Nangapipi ng mga radyong dikuryente. Nangawala na ang matatandang malimit makinig ng magagandang palatuntunan sa radyo ni Nano. Nabasag na ang umpukan ng mga kabataang madalas dito upang magpatunog ng *radio phonograph*. Ang mga dalaginding na pumipiksi ang katawan sa himig ng *El Bobo de Layuca, Pimpong* o *Manila Bay Rhumba*... ay biglang naglaho sa pook na ito. Wala na akong naririnig na pukpukan, mga bagsak ng bakal. Ang mga tugtugin ay naparam. Nagmaliw ang magagandang himig. Naglaho ang *Roses, My Heart Cries For You, Beloved be Faithful* at marami pang iba. Sa ilang sayawang dinaluhan ko kamakailan ay hindi *amplifier* ni Nano ang ginamit. Kitang-kita ko. Hindi ang *Nan Sound System*.

Sapagka't...

Si Nanong ang damit ay laging langisan at mauling ay nag-iba ng ayos. Nagbago. Napalitan ang bikas at katauhan ng tinawag kong tagapagparingas ng pansumandaling siklab ng aking pagkayamot at galit — ang lalaking kapag nakitang mainit na mainit ako ay magpaparinig ng *Honestly, Tell me why, My destiny, Faithful...!*

Ang hindi lamang nagbago ay ang matandang ina ni Nano. Patuloy pa rin siya ng pagpapadala ng magagandang bulaklak sa akin. Nahuhuli ko ang kasiyahan ng matanda kapag natanaw na ang bulaklak na bigay niya ay nakaipit sa aking buhok.

Nasasabi ko ang lahat na ito sapagka't ako'y bahagi ng silid-eskuwelahang katapat ng talyer ni Nano. Lansangan at bakod lamang ang pagitan. Huwag lamang di-ipukol ang paningin sa kanlurang dungawan ay si Nano, ang kaniyang ginagawa, ang aking nakikita; ang kanilang bahay... looban, ilang punong saging at ang mga puno ng rosas; saka ang matandang babae na kung minsan ay nagwawalis o kaya'y nag-aalis ng dapulak.

At ang dati-rati ko ngang nakikita ay nagbago. Ang kaniyang kaanyuan ay napalitan ng iba. Sinasabi ng marami na ang pagbabagong iyon ay hindi akalain. Naging malinis na palagi ang damit ni Nano. Malinam na kasuotan ang ipinang-aaraw-araw gayong ang paligid lamang ng talyer niya at ng maluwang na palaruan ang kaniyang pinagyayaotan. Nakasapatos at medyas na lagi. Kung minsan ay may panyolitong nakabigkis sa leeg. Hindi na nga siya ang dating ulingin at basa ng pawis. Walang bahid na langis ang damit. Ang gawain ay iniiwasan. Kinaliligtaan. At ang kanyang anyo ay animo'y nagmamanman.

Malago ang buhok niya. Nangingintab sa pomada. Nguni't malimit ay gulo. Sinasabunot ng sariling kamay. Gayonman ay alam na alam ko kapag dumaraan sa tapat si Nano. Nag-aamoy *madre-silva* ang hangin.

Si Nano ay tumatawa. Humahalakhak kahit nag-iisa — sa tabing bakod, sa puno ng hagdan. Kung minsan ay nakatuon ang masid sa ibaba. Parang may binabasa sa balat ng lupa. Parang nakatungo sa kanyang *Electronic Manual* at nag-iisip ng mga tekniko. Nguni't hindi. Marahil ay ang kanyang kahapon... ang nakaraan ang naglalaro sa kaniyang isipan. Bumubulong. Nagsasalita. Kinakausap..... niyayakap ang kawalan.

Sumilid sa loob kong ako yata ang minamatyagan ni Nano. Malimit siyang lumikmo sa puno ng nakadapang akasya na dito ay kitang-kita ang nasa pisarang ipinaliliwanag ko sa klase. Minamalas niya ang aking pagpapalaro: ang pagpapawalis ng tuyong dahon ng kayanito at akasya.

UMAGA. Nakadilat na ang araw. Sinalang alapaap ang dibdib ng kaitaasan. Noon ay tahimik na bumabasa ang aking mga eskuwela. Walang anuano'y napamulagat ako sa aking nakita. Nagpapang-agaw ang mag-ina ni Nano sa isang malaking kutsilyo. Nanalo si Nano. Ano na nga ba ang magagawa ng isang matandang uugud-ugod? Lakad-takbo si Nanong nagtungo sa pulta ng eskuwelahan. Ako'y natakot. Madali kong ipininid ang nakabukas na dahon ng pinto at... sinusian. Napalilim siya sa malapad na dahon ng kayanito. Narinig kong siya'y sisipul-sipol. Iniwan siya ng aking pansin sapagka't may tungkulin ako.

Nang ako'y umuwi nang hapong yaon, larawan ng dalawang pusong nakaukit sa mabulas na katawan ng kayanito ang aking nakita. Sa isang puso ay nakapaloob ang titik na *N* at sa isa'y ang unang titik ng aking pangalan. Si Nano ang may gawa niyon. Hindi sasala. Noon, nakadama ako ng pagbabagong nagaganap sa aking sarili.

Apat na nga namang taon buhat noon...! Nguni si Nano ay mistulang baliw ngayon. Diyata't ako'y...

At parang naririnig ko: Niyakap mo ang Kurus at Puso ni Hesus at kusa kang napabuklod sa kapangyarihan nito... pagkatapos ay magpapakasira ka sa isang baliw...!

Siya nga... nguni't... A, hindi ... hindi ko sisirain ang aking panata.

Subali't sayang... sayang ang makulay na hinaharap ni Nano. May maganda pa siyang kinabukasan kung mananauli ang kaniyang pang-unawa. Nguni may paraan pa kaya upang magbalik sa kaniyang sarili ang katinuan?

"Ito po'y 'pinadadala sa inyo ng Lelang." Tumingin pa ang bata sa matandang noon ay nagsisiga ng mga tuyong dahon ng saging.

'Sus... at binalot pa ng dahon! Salamat 'kamo ng marami, ha?"

Nakatanaw pala si Nano sa bintanang katapat ng mesa kong sulatan. Noon lamang ako nakakita ng lalaking umiiyak ng

(Buklatin sa pahina 17)

ni LYDIA M. HORNILLA

Ang Kanyang LIHIM

Kuwento ni MOISES A. SANTIAGO

PINAGSAMANTALAHAN SI ELOISA NG ISANG MAHIWAGANG LALAKI. HINDI NATULOY ANG KASAL NILA NI RAMON. NGUNI'T NAGBALIK ANG UNANG KASINTAHAN NG DALAGA... AT MAY IPINAGTAPAT NA MAHALAGANG LIHIM!

KANGI-KANGINA lamang ay minamadali ni Cesar ang pagbibihis. Hindi na tuloy nakuhang pagpagan ng alikabok ang sapatos. Ibig niyang makarating sa lalong madaling panahon kina Eloisa. Nguni't ngayong malapit na siya sa tsalet na tirahan ng dalaga ay parang bantulot ang kanyang mga paa. Malakas ang kaba ng kanyang dibdib. Gulung-gulo ang isipan niya at parang hindi na ibig na tumuloy. Paano'y hindi pa nangyayari sa kanya kailanman ang siya'y ipatawag nang madalian ni Eloisa dahil diumano sa isang napakahalagang bagay na kailangang pag-usapan nila. Sila'y tatlong buwan nang magkasintahan nguni't ngayon lamang nangyari ang ganito.

Pinayapa muna ni Cesar ang kanyang kalooban bago kumatok. Pagkaraan ng ilang saglit ay binuksan ni Eloisa ang pinto.

—Tuloy, ikaw na pala, Cesar. — ang anyaya ni Eloisa.

Tumuloy si Cesar at lumikmo sa isang sopa.

—Kangina pa kita hinihintay, e. Akala ko'y hindi ka na darating! —ang simula ni Eloisa.

—Naantala nga ako ng bahagya. Pagpaumanhinan mo ako, Eloisa, —tugon ni Cesar na halatang-halatang naguguIo ang isip.

—Marahil ay nagtataka ka sa pagkakapatawag ko sa iyo, hindi ba, Cesar?

—Siya nga, sapagka't hindi ko malaman kung anong bagay ang pag-uusapan natin at kung papaanong makapag-uusap tayo rito sa inyong tahanan. Alam mo namang gayon na lamang ang galit ng iyong ama sa akin! —wika ni Cesar.

—Huwag kang magtaka. Ang papa ang nag-utos na kausapin kita ngayon. Ang katotohana'y umalis siya upang magkaroon tayo ng pagkakataon! paliwanag ni Eloisa sa nag-aagam-agam na kasintahan.

E, ano ba naman ang pag-uusapan natin? —ang usisa ni Cesar.

Napatungo muna si Eloisa. Parang ayaw nang sabihin ang kanilang pag-uusapan sapagka't nalalaman niyang yao'y ikalulungkot ni Cesar.

—Alam mo, ang lihim na pagmamahalan natin ay natuklasan ng papa. Gayon na lamang ang galit niya sa akin at ang akala ko'y pagbubuhatan niya ako ng kamay kagabi! — tuwirang pagtatapat niya.

—Ha? Bakit nalaman? Sino ang nagsabi? — nagtatakang tanong ni Cesar.

—Sino pa kundi si Ramon! Siya ang nagsumbong sa papa! —pagtatapat ni Eloisa.

—Papaano namang nalaman ni Ramon? Sino ang nagsabi?

—Cesar, iyan ang pagkukulang ko. Kamakalawa sa gabi'y nagkausap kami rito ni Ramon. Pinipilit akong tanggapin ang kanyang pag-ibig, nguni't sinabi kong hindi ko matatanggap sapagka't ako'y may kasintahan na. Nang itanong kung sino ang kasintahan ko ay naipagtapat ko naman!

Napabuntong-hininga si Cesar.

—Bakit naman nasabi mo pa iyon, nalalaman mo namang inililihim natin ang bagay na iyon? —parang naninising wika ni Cesar.

—Iyan nga ang hindi ko malaman, hindi ko maipaliwanag!

—E, ano ang sabi ng papa mo nang malaman niya?

—Kagabi'y pinilit akong sabihin ang katotohanan. Ang pagkaalam pala niya'y hindi tayo magkasintahan at hindi na nagkakausap mula nang gabing ipagtabuyan ka rito sa amin. Ang akala pa'y si Ramon na ang napupusuan ko!

Napatigil si Eloisa nang mapansing nalulungkot si Cesar at balisang-balisa sa pagkakaupo.

—Hindi ko nga malaman kung ano ang sasabihin mo sa akin ngayon, sapagka't kagabing-kagabi rin ay...

—Ay ano, Eloisa? —ang agaw ni Cesar.

—Pinilit akong sumang-ayong pakasal kay Ramon!

Parang tinarakan ng balaraw ang dibdib ni Cesar.

—Sumang-ayon ka naman?— ang tanong niya pagkatapos.

—Wala akong ibang maitutugon, Cesar. Hindi ako makatanggi, — tugon ni Eloisa at tumulo na rin ang luhang kangina pa pinipigil.

—Nguni't, Eloisa, hindi mo na nagunita ang ating sumpaan! Ang iyong ginawa ay isang...

—Pagtataksil sa sumpaan, Cesar, nalalaman ko! —ang dugtong ni Eloisa na sinundan ng mapapait na hikbi. Nagunita niya yaong gabing tinanggap niya ang pag-ibig ni Cesar at sumumpang kailan ma'y hindi siya lilimot.

—Ngayon ko nakilalang marupok pala ang iyong sumpa, Eloisa, —ang sumbat ni Cesar.

—Nguni't Cesar, pinangahasan kong gawin ang ganyan sapagka't nalalaman kong ako'y patatawarin mo! Isa pa'y nalalaman ng Diyos na talagang ikaw lamang ang minamahal ko!

—E, kailan daw kayo ikakasal? —ang sa di-kawasa'y naitanong ni Cesar.

—Sa linggong darating daw! —lumuluhang tugon ni Eloisa.

Nag-isip si Cesar. Binilang-bilang sa mga daliri niya ang mga araw.

—Lunes ngayon, —ang wika niya, — samakatuwid ay anim na araw pa ang pararaanin! Malaki pa ang pagkakataon natin kung ibig mong matupad ang tibukin ng ating mga puso!

—Sa papaanong paraan, Cesar? —tanong ni Eloisa at kumikislap sa luha ang mga ma-

tang napatingin sa kausap.

—Kailangang magtanan tayo kahi't na ngayon, wala rin lamang ang papa mo!

—Nguni't, Cesar, hindi ko magagawa iyan, sapagka't ako'y pinagbantaang palalayasin at itatakwil ng papa kapag hindi si Ramon ang napangasawa ko!

Lalong nanlumo si Cesar. Hindi niya akalaing tanggihan pa ni Eloisa ang kanyang mungkahi gayong batid naman nitong yaon na lamang ang paraan upang matupad ang kanilang pangarap.

Parang wala sa sarili si Cesar nang magpaalam. Sali-salimuot na suliranin ang nasa isip niya. Dahil sa laki ng sama ng loob ay naroong balaking magpakamatay na pagdating ng bahay. Naroong isiping paghigantihan si Ramon. At, naroong tangkaing lutasin sa pamamagitan ng dahas ang kanyang mga suliranin.

Lingid sa kaalaman ni Don Mauricio, ang anak niyang si Eloisa at si Cesar ay tatlong buwan nang magkasintahan. Talagang balak na nilang magtanan sa oras na makaipon ng sapat na salapi ang lalaki, sapagka't gayon na lamang ang pagtutol ni Don Mauricio kay Cesar. Si Ramon ang napipisil ng don na maging manugang niya, at akala niya'y ito rin naman ang mapupusuan ng kanyang anak, sapagka't magandang lalaki, may pinag-aralan, at anak ng isang may kaunting kaya sa buhay. Di-gaya ni Cesar na isang karaniwang magbubukid lamang.

Nang dumating si Don Mauricio at mabatid na nagkaliwanawan na sina Eloisa at Cesar ay pinaghandaan na niya ang idaraos na kasal. Kinabukasan ay namili na siya ng mga kakailanganin. Ipinamalita na sa boong nayon ang napipintong kasal, at nagpahatid ng paanyaya sa mga kaibigan at kakilalang taga-ibang pook.

Huwebes ng gabi. Tatlong araw na lamang at ikakasal na sina Eloisa at Ramon. Mag-iika-siyam na'y wala pa si Don Mauricio na nagtungo sa Maynila upang kunin ang damit-pangkasal ni Eloisa na ipinagawa sa isang tanyag na patahian.

Walang kasama noon si Eloisa sa bahay. Nag-iisa siyang nakahiga sa kama, nakasubsob sa mga unan, at walang tigil ng pagluha. Naaalaala niya ang sumpaan nila ni Cesar. Ito ang talagang minamahal niya, kahi't na ngayong ilang araw na lamang at ipakakasal na siya ng kanyang ama kay Ramon. Nagbabalik sa kanyang gunita ang maliligayang araw ng lihim nilang pag-uulayaw.

Walang anu-ano, mula sa sala'y narinig niyang may mga yabag na papalapit sa bukas na pintuan ng kanyang silid. Ang akala niya'y dumating na si Don Mauricio. Nguni't ang tumambad sa kanyang paningin ay isang lalaking nakasamballilo, may takip ang mukha, nakasuot ng itim na itim, at may hawak na rebolber sa isang kamay. Dahil sa kabiglaanan ay hindi nakahuma si Eloisa hanggang sa nakalapit sa kanya ang mahiwagang lalaki.

—Huwag kang magpapagibik! Sumunod ka sa mga utos ko upang huwag kang mamatay! —malumanay nguni't makapangyarihang utos ng lalaki, sabay tuon kay Eloisa ng rebolber.

Dahil sa pagkasindak ay hindi maibuka man lamang ni Eloisa ang kanyang mga labi. Nangatal siya takot at nanlamig ang boong katawan.

Lahat nang mapita ng mahiwagang lalaki ay sinunod niya. Binuksan niya ang aparador, inilabas ang mga alahas nila at ibinigay. Pinatid ang kuwintas niya at iniabot din. Sinunod niya ang bawat naisin ng lalaki, hanggang sa masimsim nito pati ang kanyang puri sa kabila ng mga panangis at pagmamakaawa.

Ilang sandali nang nakaalis ang pangahas bago nakatili at nakapagpagibik si Eloisa. Ilang kapitbahay sa pangunguna nina Cesar at Ramon ang dumating upang sumaklolo, nguni't nakatakas na ang salarin.

Gayon na lamang ang pagkalungkot ni Don Mauricio nang dumating siya at malaman ang lahat.

—Nabalitaan ba naman ni Ramon ang nangyari? — ang tanong ni Don Mauricio.

—Opo, sapagka't isa siya sa mga nagsidating upang sumaklolo, —tugon ni Eloisa sa pagitan ng mga impit na hikbi.

—Baka kaya hindi na siya pumayag na pakasal, a, — ang nag-aalapaap ang kaloobang nawika ng don.

Kinabukasan nga'y tinanggap na ni Don Mauricio ang pasabi ni Ramon na ito'y ayaw nang pakasal sapagka't diumano'y lumaganap na sa boong nayon at sa mga karatig bayan ang kasawiang inabot ni Eloisa.

Tiniis na lamang nina Don Mauricio at Eloisa ang inabot nilang kahihiyan. Hindi mapilit ng don na pakasal si Ramon, sapagkat naisip niyang siya man ang lumagay sa katayuan nito ay gayon din ang magiging pasiya niya.

Pagkaraan ng isang buwan ay lalong naligalig si Don Mauricio nang ipagtapat ni Eloisa na tumutubo sa sinapupunan nito ang binhi ng pag-ibig na inihasik ng mahiwagang lalaki sa pamamagitan ng dahas at pananakot. Noon din ay kumilos ang don. Pinainom niya ng mapapait na pildoras si Eloisa upang mawasan nito ang lalong malaking kahihiyan. Nguni't hindi siya nagtagumpay, at nagpatuloy din sa pagyabong ang binhi ng pag-ibig.

Isang gabi, hindi nila inaasahan ay dumating si Cesar.

—Mayroon akong sadya sa iyo, Eloisa, kaya ako naparito, —simula ni Cesar nang magkaharap na sila. Binayaan silang makapag-usap nang malaya ni Don Mauricio.

Sa laki ng kahihiyan ay hindi makatingin si Eloisa sa kausap na dating kasintahan.

—Ano pa ang sasadyain mo ngayon, Cesar? —halos pabulong na tanong ni Eloisa.

—Eloisa, ibig kong malaman mong minamahal pa rin kita kahit na nagkaganyan ka. Nahahanda pa rin akong pakasal kung mamarapatin ng iyong papa! —pagtatapat ni Cesar.

—Cesar, huwag mo nang banggitin ang bagay na iyan. Dinaragdagan mo lang ang aking kalungkutan!

—Nguni't, Eloisa, ako'y nagtatapat sa iyo! Minamahal pa rin kita at nahahandang hanguin ka sa kasawian!

Bago umalis si Cesar ay nagkasundo sila ni Eloisa na isasangguni nito kay Don Mauricio ang kanyang mungkahi. Nangako din si Cesar na babalik siya kinabukasan upang malaman ang pasiya ng don.

Sa simula'y tumanggi si Don Mauricio sa alok ni Cesar nang ito'y ipagtapat ni Eloisa. Nguni't sa wakas ay napahinuhod

(Buklatin sa pahina 14)

KAPAYAPAAN....

NI MELQUIADES MA. GUTIERREZ

KAPAYAPAAN...

Ikaw ang tangi naming patnubay sa maalong dagat ng pakikipagsapalaran sa balighong daigdig na ito at sa mapagkandili mong mga bisig nakasalalay ang kaunlaran ng sangkatauhan. Marubdob ang hangarin ng bawa't bansa, malaya man o hindi, na maging batong tuntungan ka sa ikapagtatagumpay at ikasusulong ng kanilang kabihasnan.

Sa kapulungan ng matataas na pinuno ay isa kang suliraning lagi mang maging paksa ng mahihigpit na pagtalakay ay patuloy pa rin sa pagiging isang malalim na bugtong na di malirip-lirip.

Ikaw ang hiwagang hangga ngayon ay di pa nalulutas simula pa noong alitan ng lipi ni Abraham.

KAPAYAPAAN...

Ikaw ang masaganang bukal na dinadaluyan ng mga biyayang tinatamasa namin sa daigdig na ito ng kabalighuan. Batis kang pinananalaminan namin ng magagandang kinabukasan, kaya't nang minsang labuin ka ng daluyong ng paghihiganti at paniniikil, ay halos mawalan na kami ng pag-asang matagpuan ang tunay na landas ng kaliwanagan.

Subali't alipin ka ng aming kawalang-kasiyahan.

Pinananabikan ka habang malayo sa aming paningin nguni't kapag isa kang ibong maamong dumapo sa aming mga palad ay itataboy din ng inggit, kataksilan at panggagahaman. Ang iyong katahimikan at pagkawalang-malay ay bigla na lamang gigimbalin ng malalakas na dagundong ng panganib at sa aming gunita ay magiging isa ka na lamang matamis na pangarap.

Kaya't ikaw ay isang pangitaing lumitaw-mawala sa aming paningin. Kahapon, ay ilaw ka sa parolang tinatanaw-tanaw namin sa dako pa roon. Ngayon, ay narito at sinisiklot-siklot ka ng unos ng kaligaligan at kawalang-pag-asa: Bukas, tuluyan na kayang maglaho ang iyong sinisilim na liwanag?

KAPAYAPAAN.....

Ikaw ay lunggati ng mga taong maibigin sa katahimikan at kaayusan. Subali't kinamumuhian ka ng mga mapag-imbot, salanggapang at taksil.

Marami ang iyong kaaway na lihim kaysa tunay na kaibigan. Kay-dami nilang nagnanais magwasak sa moog ng iyong katahimikan, nguni't mangilan-ngilan lamang ang may matibay na paninindigang magtayo ng iyong maputing bantayog.

Kasabay kang nilalang sa sangkatauhan at kung bagama't kasama ka rin sa Naglahong Paraiso, ay pamuli mong dalawin ang puso ng mga mapang-api at mapagsamantala at tanglawan ang landas ng sawi at aba.

Subali't...

KAPAYAPAAN..... Nasaan ka?

Nang Magdaan Ang Daluyong

(Karugtong ng nasa pah. 9)

ga ngayon, ang kanilang pangangahas sa paputa-putaking pagsalakay na tila rin tunay na pngungulimbat dahil sa kawalangtaros. Ang Hapon ay may naihandang matibay na pananggol sa lalo mang malakas na kaaway, na nakatalatag sa kanyang sariling karagatan. Maihahalimbawa ang mga pananggol na ito sa isang malaking payong na nakalililim sa buong imperyo at ang tangkay ay matibay na hawak ng lalong mga piling kawal na nakahanda sa lahat ng sandali at sa ano mang pagkakataon. Ang maliliit na pulong di-gaanong mahalaga, mayala man sa kabuuan ng imperyo, gaya ng napapasok na at nahuhulog na ilan sa kamay ng kaaway, ay hindi nakababawas sa bisa ng mga pananggol na ito, bagkus ang nangyayari'y napapalapit ang kalabang labis na nagtitiwala sa kanyang lakas, sa mga pook na ibig pagdalhang talaga sa kanya ng Hapon sa labanan, at saka makikita ng sansinukob, nang buong paghanga, ang sukat na magawa ng kanyang mga kawal.

Hangga ngayon, gayong mahigit nang dalawang taon ang paglalaban, ang mapamansang amerikano, sa kanyang lakadpagong na paglusob ay paligid-ligid lamang sa malaking nalililiman ng payong na ito. Ang kanilang mga pandigmang di-umano'y marami at malalaki ay naglalako lamang ng kahambugan sa kanilang paglalayag sa payao't dito sa mga tubig ng Pasipiko, takot, nangangamba at sindak na sadyain ang kakalabanin sa kinalalagyan nito. Walang ginagawa kundi libangin lamang ang bayang amerikano sa pagbabalita ng mga "tagumpay" kung kanilang tawagin, na hindi naman tunay na tagumpay kundi pagpapabagsak lamang na walang-taros ng mga bomba sa mga pulo at bahagi nitong hindi naman talagang ipinagtatanggol. Iyan ang dahilan kung bakit ang mga tagumpay na maipagmamalaki ng amerikano sa Pasipiko ay mga pagkawasak ng tahimik na mga kabayanang hindi dapat salantain mga hindi kawal ang kanilang napupuksa, kundi mga kulangpalad na nagsisitahimik sa kanilang mapapayapang tahanan. Batid ng mga amerikano, na saan man nila matagpuan ang hukbo at mga pandigmang hapon ay mapapasaing silang talaga, kung kaya't sadya silang umiiwas at kung saan-saang mga sulok na lamang panaka-nakang sumasalakay. Takot sila at ayaw lumapit sa nalililiman ng "payong" sapagka't doon ay kamatayan ang matagal nang nag-aabang sa kanila. Alinman sa mga pulo sa Pasipiko na dating hawak ng Hapon ay isang tunay na kuta na mahirap pasukin, na hindi mapapasok na talaga at ang pagsubok sa katotohanang ito ay magagawa kung kailan ibigin ng amerikano. Makapamamanatag na nga ang mga mapapalad na mga lahi at mga bayang sakop ng Lupalop, sapagka't ang kanilang katiwasayan, ang kanilang buhay at ginhawa, ay nasasalalay sa lupang matigas na sa malakas mang lindol ay makikipagtagalan. Sa pagkakataong ito, ay kalooban na ng Diyos ang hindi mababaling tagumpay ng Hapon, yamang ang kanyang layon at adhika ay hindi matatawaran sa pagkabanal at kadakilaan palibhasa'y magbubunga ng katubusan at kaligayahan ng maliliit na bayang pagkakaisip na'y namulat sa kaalipnan at katayuang aba.

Nguni't ang lahat na palang ito'y pagpapahangin lamang, paglulubid ng buhangin na hindi tumutugon sa katotohanan. Ang tinawag nilang walang-taros na pangungulimbat ng hukbong amerikano sa mga pulo ng Pasipiko at ang kanyang hinay-hinay na paglusob na itinulad sa lakad lamang ng pagong, ay mga paghahanda pala upang sirain ang "payong", ang bantog na payong na tuwina'y binabanggit-banggit ng mga tagapagpahayag ng Hapon. At kagaya ng ginawa sa Europa, nang ang pagkakataon ay dumatin, ang sariling karagatan ng Hapon ay siya nang nilusob at upang patunayan ng Estados Unidos kung saan niya mapararating na talaga ang labanan at kung saan niya ibig na maparusahan ang palalo, ay sinalakay muna ang Kiyusiu, sakop na lupain ng tunay na Hapon at nilusob ang Saipan, na sa iilang araw lamang ay nakuha at naagaw sa matatapang na kawal ng Mikado, na doo'y nangag-aabang sa kakalabanin. Ang Saipan ay bahagi ng Marianas na hawak nang talaga ng Hapon at doon ang kanyang pagkakapaghanda ay lubusan at totohanan. Sinasabing doon nakalagak at itinatago ng Hapon ang maraming natipong gasolina at langis na sa loob ng mahigit na sampung taon bago mangyari ang digmaang ito, ay kanyang binili sa "kaibigang" Estados Unidos. Ang Saipan, alinsunod sa unti-unting napag-aalaman ngayon, ay siyang Pearl Harbor ng Hapon dito sa Pasipiko at ang pagkakakuha sa kanya ng Estados Unidos, ay isang tunay na dagok, hindi lamang sa kapalaluan ng Hapon, kundi malaking kabawasang hindi mababawi, ng kanyang ipinagmamalaking lakas.

Sa pagkakuha ng Saipan ay masasabing gumuho ang inihandang mga pananggol upang matangkakal ang sariling karagatan, na anupa't ang payong, ng bantog na payong ng kanyang mga tagapagpahayag ay nasiraan hindi lamang ang tadyang kundi marahil ay naballan pa ng tangkay at ngayon ay hindi na makalililim. Napakamahalaga ang Saipan sa pagkabansa ng Hapon, na ang unang ibinunga ng kanyang pagkahulog sa kamay ng kalaban ay ang pagbagsak ng pamamahala ni Tozyo, ang lalaki, na kung magparirala ng ukol sa mga pagkakahanda ng Hapon sa digmaang ito, ay tila wala nang kamatayan. Siya at ang lahat ng kasama sa sa pamamahala ay nangagbitiw at hindi nagkahalaga ang mataas niyang tungkulin sa hukbo gayon din ang kanyang nakaraang paglilingkod sa bansa, sa iba't ibang maseselang na gawaing panay na pampamahalaan, pagka't agad at madaliang tinanggap ng Kanyang Kadakilaan, ang Emperador, ang pagbibitiw. Di-umano'y kusang ginawa ang gayon upang makabalangkas ng isang bago at lalong malakas na pamahalaan, bagay na karaniwan naman at kaugaliang talaga sa Hapon, na kung nangyayari na'y hindi nakababago sa loobin at isipan ng bayan, bagkus ito'y lalong nagtitibay sa tayo hanggang matamo ang tagumpay. Aywan kung sa mamamayang hapon ay ganyan nga ang nagiging kahulugan ng mga biglang pagkabagsak ng isang pamamahala. Aking itinatala ang ganyang pinagsabi sa kanilang mga pahayagan dito sa Maynila o kaya'y ng "Manila Simbunsya", upang magkaroon ng huwaran sa hinaharap ang sino mang mangailangan ng mabuting matwid kung ang talagang baluktot ay ibig tawaging tuwid o ang itim kaya'y tawaging puti. Wala akong masasabi sa nangyari kundi ipaalala lamang iyong matandang salawikain, na "hindi nararapat magpalit ng kabayo sa sandali ng pagpapatakbo" at dahil dito kusain ko mang igalang at pahalagahan ang ganyang matwid, pagka't baka nga naman ang Hapon, na bayan ng mga kasaliwaan dahil sa kanyang napakasagwang pagkasiianganin pati sa ganitong mga bagay ay may pasaliwa ring akala; ay napilitan akong magpalagay, at pauna ko nang hinihingi ang paumanhin ng sino mang magagalit, na hindi iyan ang katotohanan kundi pabaligtad. At sapagka't kailangang pagtakpan ang kahihiyan, ay nagsasalalaking taring na lamang siya: na buwal man ay tayo rin.

Si Tozyo nga ay nakaligpit na ngayon at isang heneral din (tila sa Hapon ay hindi nakapamamahala kundi rin lamang tatong-hukbo upang sa gayo'y ipakilala sa sansinukob at lalo pa marahil sa mga tinuturuang lahing Silangan na ibig niyang sakupin, ang kahalagahan ng sable) na nagngangalan namang Koiso at sa tulong ng kung sino-sinong mga heneral din, bagama't mayroong ilan na tila hindi tao ng hukbo, ay nagsasabing pagpipilitan niya na maipagpatuloy ang digma hanggang sa wakas na mapanagumpay. Mabuting tangka, magaling na lako na sadyang kagigiliwan at bibilhin agad ng Hapon at ng mga makahapon. Nguni't lahat ay nakaaalam at musmos man ay nakababatid na iba na ng salita at iba naman ang gawa at ang unang kapahamakang dinanas ng bagong kanang kamay na

Paghanga...

(Kay Bb. Emiliana Cardenas ng
Pulong-Gubat, Bigaa, Bulakan)

Bulaklak kang sakdal bango sa dibdib ng isang hardin
Na kay-daming paruparo't bubuyog na nahahaling;
Ang nektar mo'y hangad nilang sa ubod mo ay masimsim
Nguni't sila'y nangangambang ang dilag mo ay masaling.

Hinangaan ka ng lahat sa taglay mong kagandahan
Pagka't dilag mo'y kawangis ng sa Nimpa sa batisan,
Isang Nimpang kasing-saya ng ibon sa kalawakan
Na sa aking puso'y ibong anong ilap sa sintahan!

Kung isilay ang mata mong tila talang nagniningning,
Kaningningan ng puso mo ang kislap na mapapansin:
Mga kislap ng pag-asang oh! kay-sarap na tamuhin,
(Nguni't ano ang "natamo" sa sulyap mo't mga tingin. . .?)

— ***MATEO V. MENDOZA***

Kulianin, Plaridel, Bulakan

ito ni Hirohito, ay ang pagkabawi ng amerikano sa Guam, na katulad ng Saipan, ay nakuha sa napakaiksing panahon. Ang labanan ngayon, ika-31 ng Hulyo ng 1944, unang taon ng Republika ng Kalibapi sa Pilipinas, alinsunod sa mga tiyak na balita, ay nasa Palau at ang pulong Palmeras, na malapit sa Dabaw, bagaman hindi sakop ng Pilipinas, ay kasalukuyng pinauulanan ng kaigihang laking mga bomba. Sabay dito ay ang pagsalakay naman sa Mukden, pangulong bayan ng Manchukuo, na dinayo ng marami at malalaking aeroplano ng Estados Unidos, upang patunayan marahil minsan pa, na sa Tsina, gayong ang sabi ng Hapon ay wasak nang lahat ang mga himpilan ng Estados Unidos, ito ay nakahihinga pa rin naman at hindi lamang gayon kundi pag-inibig ay nakapandadagok pa.

Dalawang napakamahalagang bagay na ang nagagawa ng Estados Unidos sa digmaang ito na hindi pa nagagawa ng kanyang mga kaaway na sakdal-lakas at tatapang kung magsipamansa,na nagpapahiwatig ng sukat pang mga mangyayari: ang paglusob sa Europa na nagbunga ng pagtatangka ng mga heneral na ring aleman sa buhay ni Hitler at ang panggugubat naman ng totohanan sa Pasipiko, na sa pasimula pa lamang halos ay nakapagpabagsak na ng isang pamamahala. Kung sa bagay ang Alemanya at ang Hapon ay nakaagaw sa kinakalaban ngayon ng mga lupain, nakapagwasak ng mga bayang maliliit, nakapagpahirap sa maraming tao at nangakalikha ng gutom saanman sila nakarating, datapwa't ang kanilang mga tagumpay na ito, kung sa daan ng matwid ay matatawag ngang gayon, ay hindi nagbunga ng pagtatangka ng sino mang ingles o amerikano sa buhay ng Hari sa Inglaterra o sa Pangulo ng Estados Unidos at lalong hindi nakatigatig man lamang sa nagsisipamahala sa dalawang bansang ito. Dalawa nang maririing dagok na nagpasubsob sa kalaban ang nagagawa na ng mga amerikano at sa takbong matulin ng mga pangyayari, ay may dapat pang hintin sa mga darating na araw.

Ganitong mga dagok ang kailangan upang mailugpo ang kapalaluan at ang kasibaang walang-habas.

Ikatlo: Napagulantang na lamang ang bayan sa paglalathala ng mga pahayagan ng "Manila Shimbunsia" ng sumusunod na pahayag ng Malakanyang noong ika-6 ng Hulyo ng 1944, tungkol sa kasarinlan ng Pilipinas. May kinalaman sa isang kautusang kapagtitibay pa lamang ng Congreso ng Estados Unidos, na, bumabago sa pangangakong ang kasarinlan ng Pilipinas ay ipagkakaloob sa ika-4 ng Hulyo ng taong 1946 at nagtatakda ng maagap na pagbibigay nito, sa pamamagitan ng ilang patakaran. Ang pahayag ay itong sumusunod na sinipi ko na lamang sa Taliba:

KALABISAN NA ANG PANGAKO NG
E. U. -- anang Malakanyang

NAGSASARILI NA ANG PILIPINAS
AT WALA NANG DAPAT IHABOL PA
ANG WASHINGTON — ANANG PAHAYAG.

Naglahad ng kuro sa napabalitang paglagda ng Pangulong Roosevelt noong ika-30 ng Hunyo sa isang panukalang-batas na pinagtibay ng Kongreso ng Estados Unidos ng Amerika hinggil sa pagkakaloob ng kasarinlan sa Pilipinas "sa sandaling mapanumbalik ang pamahalaang katulad ng dati", at magpapahintulot sa "Estados Unidos na makakuha ng mga himpilan ng lakas sa himpapawid, lupa at dagat sa Pilipinas" — inihayag ngayon ng Malakanyang ang sumusunod na pahayag:

"Ang anumang batas na pagtibayin, o pagtitibayin, o ukol sa bagay na ito, anumang pangakong gawin o gagawin ng Pamahalaan ng Washington na may kinalaman sa Pilipinas, ay labas na sa dapat pag-usapan, sapagka't ipinahayag na ng ating bayan ang kanyang pagsasarili, itinayo ang Republika at nakipagkasundo sa isang kasunduan sa pagtutulungan sa pagtatanggol na pang-isang panig (unilateral) "upang mapangalagaan ang kabuuan ng lupain at ang pagsasarili ng Pilipinas."

"Sapagka't naibagsak na ang kapangyarihan ng Estados Unidos sa Pilipinas, ang pagkakaloob ng kasarinlan sa Pilipinas "sa sandaling mapanumbalik ang dating gawain ng pamahalaan at sa pasubaling magkakaroon ang Estados Unidos ng mga himpilan ng lakas sa himpapawid, lupa at dagat sa Pilipinas, ay mangyayari pang di-nasasalig sa muling pagsakop sa Pilipinas at dito'y maliwanag na tinatangka nila na gawing larangan uli ng digmaan ang bansang ito.

"Maging noong hindi pa sumisiklab ang digmaan, nang ang kapangyarihan ng Estados Unidos ay siya pang namamayani rito at nasa kanya pa ang lubos na karapatan at pagkakataon sa pagkakaloob ng ating kasarinlan, mahigpit na pinakasalungat ng mga pilipino ang balak ukol sa pagkakaloob sa Amerika ng mga himpilan ng lakas sa himpapawid, lupa at dagat sa Pilipinas, bilang kapalit ng ipinangangakong kasarinlan. At ngayong ang ating kaugnayan sa E.U. ay nilagot na ng digmaan at nakapagtayo ng pamahalaang sarili natin, ang ganyang alok uli ng E. U. sa atin, sa gitna ng mga katotohanan sa kasalukuyan, ay isang paghamak sa ating katalinuhan at pananalig.

TUNGKULIN NG PILIPINO NA IPAGTANGGOL ANG BANSA

"Bunga ng sumisidhing labanan sa Pasipiko, dapat ikintal sa isip ng mga pilipino ang uri at ang saklaw ng ating pananagutan, hindi lamang bilang kasandugo ng Hapon sa ilalim ng mga tadhana ng kasunduan sa Pagsasandugo kundi bilang mamamayan ng isang nagsasariling Republika. Wala man ang pakikipagsandugo sa Hapon, tungkulin nating hindi maiiwasan na ipagtanggol ang ating kapamayanan at ang kabuuan ng lupain ng ating bansa, laban sa ano mang pagtatangka at saan man ito magbuhat. Ito ang tungkulin ng mga mamamayan ng isang malayang bansa na may wastong pagpapahalaga sa kanyang sariling karangalan at may tumpak na pagkakaunawa sa tunay na kahulugan ng paglaya at pagsasarili. Samakatwid ay dapat ngang hangarin ng mga pilipino na ang ating bansa ay makaiwas sa mga iba pang paghihirap, na ang ating mga lalawigan, mga bayan at mga lunsod ay huwag nang muli pang maging larangan ng kakila-kilabot na mga labanan. Kaalinsabay nito, dapat nating maunawaan na ang mga tao lamang na dahop sa pagpapahalaga sa sarili ang maaaring magkaroon ng hangaring makaiwas sa mga kinakailangang paghihirap alang-alang sa ating karangalan at pagkabuhay bilang isang bansa. Sa pagpapahayag natin na isang nagsasariling bansa, tinutupad na rin natin ang mga pananagutang kaakibat ng marangal na kalagayang ito. Hindi tayo dapat gumawa ng naiiba sa gagawin at dapat gawin ng mga taong nasa kalagayang katulad natin."

Iyan at hanggang diyan ang pahayag ng Malakanyang na humahawing sandali sa makapal na tabing na matagal nang iniladlad ng Hapon upang huwag nating makita ang nagagawa sa Estados Unidos ng ating mga kinatawan. Una sa lahat na dapat sabihin, pagka't hindi naman mapupuwing na katotoha-

(Buklatin sa pahina 16)

Ang Kanyang Lihim

(Karugtong ng nasa pah. 12)

din siya, at naisip na ang pagbabalik ni Cesar ay isa nang pagkakataon nila upang makaahon sa kahihiyan.

Nang bumalik si Cesar kinabukasan ay boong giliw na sinalubong siya ni Don Mauricio. Noon pa man ay nahiwatigan na niyang sumang-ayon ito sa kanyang mungkahi.

Hindi nga siya nagkamali sapagka't ipinagtapat ni Eloisa na sumasang-ayon si Don Mauricio at ito'y nahahandang itakda ang kasal nila sa lalong madaling panahon, kung papayag siya.

Sinikap nilang maidaos nang lihim ang kasalan. Nguni't ito'y nabatid din ng boong nayon pagkaraan ng ilang araw, at gayon na lamang ang sabi-sabi ng mga tao, lalo na ni Ramon na nagsabing si Cesar pala'y isang "tunay na bayaning tagapagligtas."

Nguni't sina Don Mauricio at Eloisa lamang ang nakabatid ng boong katotohanan sapagka't pagkatapos ng kasal ay ipinagtapat sa kanila ni Cesar ang kanyang lihim. Sinabi ni Cesar na siya ang mahiwagang lalaking nagsamantala kay Eloisa nang gabing yaong wala si Don Mauricio. Sinabi rin niyang ginawa niya ang ayon upang huwag matuloy ang kasal nina Eloisa at Ramon. sapagka't naniniwala siyang hindi si Ramon ang tunay na iniibig ni Eloisa kundi siya. At, bilang katibayan ay nilabas ni Cesar ang mga alahas, pati ang kuwintas ni Eloisa, na ninakaw niya.

Noon lamang napanatag nang ganap ang kalooban nina Don Mauricio at Eloisa at noon lamang binating muli ng kaligayahan ang kanilang mga puso.

(X)

BIHASAHIN
Ang ating sarili
sa
FLYING A SERVICE
• FLYING A GASOLINE
• VEEDOL MOTOR OIL
and GREASE
• MABUHAY KEROSENE
TIDE WATER
ASSOCIATED
OIL COMPANY
CEBU • MANILA • DAVAO
ILOILO • LEGASPI

ISANG BAGONG PELIKULA AT ISANG BITUIN ANG SUMILANG — Ang larawan sa kaliwa ay kuha nang lumagda sa kasunduan sa paglabas sa pelikulang "MAGAT BAYANI" ng Asiatic Film sina Tinño de Lara at Refenita Cayetano. Si Tinno de Lara, naging prinsipe ng Puting-tabing, ay siyang gaganap ng pangunang papel at katambal niya ang bagong tuklas na si Refenita Cayetano, gaganap naman ng papel na Prinsibini Adhika. Ang larawáng iya'y kuha sa tanggapan ng Asiatic Film sa Gusaling Garcia sa Ave. Rizal. Mula sa kaliwa: Juan B. Urbano, pangulo ng Asiatic Film, G. Conrado Quintano, tagapamahala ng produksiyon, Tinno de Lara, Gng. Emilia ni Urbano, tagapangasiwa, Refenita Cayetano, Catalino V. Flores, direktor at tagapamahala, Elio Pas. Reyes, tagasulat ng "script" at pangalawang direktor.

Ang larawan sa itaas, kaliwa, ay isang tagpo sa "PAG-ASA" ng LVN na kasalukuyang isinasapelikula sa pamamahala ni Direktor Lamberto Avellana. Makikita sina Armando Goyena at Priscilla Cellona na tila may kung anong nakikita sa madilim na yungib, samantalang napapamaang ang kasamang batang lalaki.

Sa kanan, itaas, ay isang tagpo naman sa "GAMUGAMONG NAGING LAWIN" ng Premiere na pinamamahalaan ni Direktor Eduardo de Castro. Ano kaya ang suliraning tila magiging sanhi ng pagsusukatan ng lakas nina Cecilio Joaquin at Danilo Montes?

Nang Magdaan Ang Daluyong

(Karugtong ng nasa pahina 14)

nan ang pagdaraan muna sa mga tagasuri ng Hukbong Hapon ng ano-mang sinusulat na pahayag ng ating mga pinuno o ng ating Pamahalaan mula nang ipagkaloob sa mga pilipino ang lubos daw na kasarinlan, ay kung ganyang ngang talaga ang pahayag na inihanda, sapagka't mangyayaring ang nagsasalita niyan ay hindi si Recto, Kabahalang Panlabas o si Laurel na Pangulo ng Republika, kundi si Koronel Saito, ang maginoo ng Hukbong Hapon, na alinsunod sa pagkabatid ng lahat ay siyang kamay ng Hukbo, sa pagbago, sa pagdaragdag at sa pagsisingit ng mga salita at mga pahayag sa mga bagay na mahalagang ibig ipatalastas ng nangagpupuno sa mamamayan. Nguni't singitan man, binago o dinagdagan ang pahayag ay sa ganyang ayos napalathala at hindi makababawas sa pananagot ng nagpalathala ang matuwid na hindi ganyan ang ibig niyang sabihin. Ang pumapayag na maging laruan ng iba ay dapat na managot na buung-buo sa kanyang kapabayaan, upang huwag sabihing sa kanyang katangahan.

Ang mapapansin sa pahayag na itong aking sinipi ay ang pagsasabing "labas sa dapat pag-usapan ang ano mang pangakong gawin o gagawin ng Washington na may kinalaman sa Pilipinas, sapagka't naibagsak na ang kapangyarihan ng Estados Unidos sa Pilipinas." Isa lamang hapon o tunay na maka-hapon ang makapaniniwala sa ganitong katunggakan, sapagka't kailan naibagsak ang kapangyarihan ng Estados Unidos sa Pilipinas? Sa pagsuko ba ng mga kawal na lumaban sa Bataan? Sa pagsuko nang lumaban naman sa Corregidor? Ang nalalaman ng sansinukob na sumuko roon ay maliliit na bahagi ng malaking hukbo ng Estados Unidos, dahil na dahil lamang sa kinapos-palad na mapalagay sa isang gipit na katayuang ipagiging pagpapatiwakal na di pakikinabangan ng patuloy na pakikilamas, at kung ito ang totoo, ay saan hinango ang pagsasabing "naibagsak na ang kapangyarihang tinutukoy, dito sa Pilipinas? Kung ganitong matwid ang panghahawakan, ay papayag ba kaya ang sino mang hapon o isang makahapon, na sabihin namang dahil sa ang Saipan at iba pang maraming pulo sa Pasipiko na ari, hawak at pinamamahalaan ng Mikado, ay nakuha ngayon ng kanyang kalaban at ang mga kawal doong kasintatapang din ng nagsilaban sa Bataan at Corregidor ay nagsisuko o naubos na patayin sa labanan ang kapangyarihan ng Hapon ay "napabagsak" na sa nasabing mga pook? Kung ang ganito'y isang maliwanag na katunggakan, na sa paaralan man ng mga musmos ay ikatatawa pati na ng mga bangkong upuan; sa bibig ng Malakanyang pa naman ay nagiging isang kusá at sinadyang pagbubulaan, na di lamang kahiya-hiya kundi walang ibang kahulugan kundi ang paglalangis sa bagong pinapanginoon.

Hindi isang pangangako ang ginawa ng Washington sa pagkakapatibay ng batas na tinutuligsa sa pahayag, kundi maagap na pagtupad sa isang kasunduang may taning na panahon, na ang taning na mahaba pa rin, pagka't matutupad sa 1946 pa lamang, ay pinaiksi, dinadalidali at nang agad nang mangyayari" pagkarakang manumbalik ang pamahalaang gaya ng dati". Hindi silo o patibong na iniuumang sa mga pilipino upang sila'y magbalik-loob; ang mga pilipino, sa pakikisama sa Estados Unidos, ay walang tinatalikdang anuman dahil sa pagkakadating dito ng Hapon, ito ang sa pagdating sa Pilipinas at sa pagsasamantala sa kanyang lakas ay gumibang walang pakundangan ng pamahalaang malasarili na itinayo na ng mga pilipino at kanilang pinairal sa kasiyahang-loob ng mga kumakatawan dito sa lahat ng mga bansa sa sanlibutan; siya ang sa pagkaibig ne kagiliwan at malakihin upang magkasuhay sa dakong ito ng Kasilanganan at sa tanging layong maiwasto ang sariling kapakanan, ang kumaladkad na sapilitan sa Pilipinas, na hindi binigyan ng kaluwagang malayang makapagpasiya, sa itinayong Lupalop na sa pilipino'y walang ibinunga kundi gutom at paghihikahos at upang mapatanikalang matibay ang bayang ito sa kanyang adhika, ay pinagkalooban ng isa raw kasarinlan, na saanman hanapin ay hindi makapa. At ang ganyang kasarinlan na hindi pinakikinabangan, na nagpapaluha sa bayang tunay na alipin ngayon at hindi malaya, na nakaduduhagi at ikinaaaba ng mamamayan, na nagpapalagok sa lahat ng sandali ng mapapait na luha ng pagkaapi, na humahadlang sa ikasusulong ng sambayanan, na iginagapang sa sukdol na karalitaan at pagdadahop, na nagpapakain ng hangin sa tagarito gayong wala pang santaong umiiral, na pumapalibhasa sa pagkamamamayan at naghahatid araw-araw sa mga tahanan ng ligalig at linggatong, ang ibig na palitan ng Estados Unidos, sa kahilingang di-sasala ng mga tunay na kinatawan ng Pilipinas na ngayon ay nasa Washington, at ang ipapalit ay isang kasarinlang tunay at hindi biru-biro, na mapapasalig sa kalayaan at wastong pagkakapantay-pantay, na magtatangkakal sa matwid at karapatan, sa pagkahari ng mamamayan, sa pagkatalu-saling ng bawa't tahanan, sa malayang pagpapahayag ng isinasaloob, sa malayang pagtitipun-tipon, sa kapanatagan at hanap-buhay ng bawa't isa, sa ikaaayos ng mga pagsisikap tungo sa sari-sariling kaginhawahan, sa ilulusog ng kayamanan ng bansa, sa ilalaganap ng kaalwanan at ligaya; na magmamasakit sa ikasusulong ng mga karunungang pambihis sa katauhan, sa ikadadali ng pagtibay ng kailangang lakas ng bansa, sa wastong pakikinabang sa mga kayamanang likas at katutubo, at mag-uukol ng salaping natitipon sa mga pabuwis na sinisingil sa pagpapalaki at pagpapaganda ng sambayanan, sa pagtatayo ng mga sangay na mapaglilinangan ng katalinuhan at magsasagawa ng mga makabagong paraan ng pagtangkilik sa buhay at sa lakas ng katawan ng taong-bayan; anupa't ang ipapalit ay isang tunay na pamahalaan ng bayan ukol sa bayan at dahil sa bayan, na hindi na kahihiya bagkus ipagkakarangal ng pilipino sa kanyang pakikisalamuha at pakikisama sa ibang mga lahi.

Papalitan, pagkarakang mapabalik ang dating Pamahalaan, samakatwid ay agad at hindi na ipaghihintay pa ng panahon. Maliwanag nga ang tungo ng bagong kautusang pinapagtibay ng Congreso, malinaw ang layon ng kautusang nilagdaan na ng Pangulong Roosevelt ng Estados Unidos, kasinglinis ng pinakamalinis na salamin ang hangad na nagbunsod sa ating mga tunay na kinatawan sa Amerika upang lakarin at pagpilitang matamo, hanggang sa palaring magwagi sa kanilang punyagi, ang madaliang katuparang ito ng isang pangako, na magbibigay dangal sa ating bayan at ikalulunas na taousan ng ating hindi naglikat na mga pagpapakasakit ukol sa ating katubusan. Pinamuhunanan palibhasa ng maraming pagtitiis muna ng mga makabayan at ng dalisay na dugo pagkatapos ng maraming mga bayani ng ating lahi, ang palang ito, na sa wakas ay natamo, ay karapat-dapat na tubo sa ating pagkakaisa at mga paglulunggati at dapat na igalang, purihin, ipagsaya at ipagbunyi ng lahat. Ito nga sana ang dapat na mangyari, kung ibig na makatugon sa pagkamatalino at papurihan naman ang ating pagiging tao

(ITUTULOY)

Gamitin ang inyong mga palingkurang panghimpapawid--.

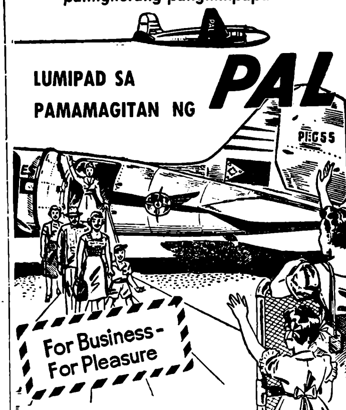

Ang mga may kaunawaang manlalakbay ay siyang pinakamabuting suki ng PAL... sapagka't kinikilala nila ang mabuting paglilingkod at maginhawang mga silid ng PAL Deluxe Douglas DC3... pinakamainam, higit na mapagtitiwalaan saan man sa daigdig.

42 na paglipad araw-araw sa Filipinas. Gawin ang pagpapalaan sa pinakamalapit na tanggapan ng PAL.

PHILIPPINE AIR LINES
ROUTE OF THE Orient Star

Kapirasong Dahon

(Karugtong ng nasa ph. 10)

tunay na iyak. Tunay na luha ang namamalisbis sa kanyang mga mata. Larawan siya ng isang pusong naghihinagpis... nagdurusa. Kahabag-habag na nilikha!

Naantig ang aking damdamin. Ibig ko siyang damayan. Nguni't paano paano ko siya mahahatian sa mga salaghating dinaramdam niya ng labis?

Bagaman ang puso ko'y tinangay ng aking pag-ibig sa isang mithiing nagsabungang-tulog, at ang hinaharap nito ay ipinaubaya sa isang kapangyarihang aking pinanaligan, naniniwala pa rin akong ang pag-ibig ay malaya para sa lahat ng walang pananagutan sa buhay. At ito'y may kani-kaniyang sukatan. May kani-kaniyang tadhana. Ang saligan at paniwala ni Nano ay katulad kaya ng sa akin? *Ah... ang mga huling patak ng luha mong iyan ay babantuan ko ng mga butil ng kagalakan sa pag-asang may nalalabi ka pang maliwanag na pang-unawa. Muling magbabalik. Isasauli ng Diyos...*

Binuksan ko ang balot na iniabot sa akin ng bata. Puting-puting *rosa-birhen*. Tatlo. Pinupog ko ng halik ang mabangong mga bulaklak. Ako pala'y pinagmamasdan ni Nano. Sinasalamin ako sa kaniyang mga luha. Aking inunat ang nalukong na kapirasong dahon Hinugot ko ang *PPSTA pin* sa marinera ng aking baro at sa tulis nito ay pinapanulay ang damdaming nadadama ng puso kong nagdadalang-habag.

"Ining, pakidala mo nga ito roon..." Inihudyat ng mata ko ang pagdadalhan.

"Natatakot po ako sa tiyo..

"Di mang-aano iyon. Mabait ang iyong tiyo. Gagaling na siya e...! Sige na... o... tatanawin kita."

HINDI naglipat buwan...

May mga matipunong bisig na bumubili sa palihan ni Nano. Nagbalik ang anyo ng langisin at mauling na manggagawa. Kumislap ang *crescent* na makalawang. Napakabit sa dinding ang *multi-tester* na malinaw na ang bubog. Matabil na ang *generator*. Walang oras na di pumailanlang sa himpapawid ang *The Mocking Bird Hill, Always you, Faithful*.

Nangangapit-bahay na muli ang mga ka-guro ko sa aking silid. Ibinalita sa akin na sila'y nasiyahan sa idinaos na sayawan sa *Lt. Col. Sulit's Regimental Terrace* sa saliw ng *Nan Sound System* at ng mamatay-mabuhay na liwanag ng ibaibang kulay na ilaw-dagitab

"Bakit ka wala roon?" tanong nila. Sagot ko: "Matagal ko nang iginib-ap ang pagdalo sa sayawan"

Dilat na dilat ang bagnos ng maraming nagdaraang sasakyan sa lansangang kinaroroonan ng talyer ni Nano. Ipinalathala ko sa pitak ng *PGM Pick* ang uliran at matagumpay na bokasyon ni Nano Nagalak siya nang matunghayan. Araw-araw halos ay tumatanggap ako ng mabangong at sariwang *Don Juan* o *Rosa-birhen*.

Natitiyak kong madilaw malutong at nangulutding na ang balutan ng tatlong rosas na kita ni Nano nang pupugin ko ng halik. Isang taon na ngayon ang nakararaan mula noon.

At ngayon... ako naman ang binabalisa ng malaking suliranin. Ang katuparan ng nilalaman ng balutan ng tatlong bulaklak ay ipinipilit na sa akin ni Nanong maging isang kaganapan.

Pangangatawanan ko ba ang bulong ng puso kong... iginuhit sa kapirasong dahon samantalang ako'y nadala lamang ng malabis na pakahabag? (X)

Hiwaga . . .

(Karugtong ng nasa pah. 7)

an ng mga magbubukid. Ipagtanggol ang mga iyon sa mga makamkam na may-ari ng lupang kanilang sinasaka. Kailangang tulungan sila sa paghahanap ng mga pamilihang mapagdadalhan ng kanilang mga ani, upang sila'y mahango sa karalitaan.

Tuwang-tuwa siya noong nakaraang halalan. Isang bagong kandidato ang nagtalumpati at nangakong ipagagawa ang kalsadang patungo sa Bungahan. Hindi lamang siya (si Kadyo), ang nasiyahan. Tigas na palakpakan ng mga tao, mangyari'y naniniwala silang oras na matupad iyon ay tatahimik na sa kanilang nayon. Ang mga alagad ng batas ay madaling makasasaklolo kung sila'y ginagambala ng mga taong labas. Ang kanilang mga ani ay madali na nilang madadala sa bayan.

Lahat sila'y nagkaisang bumoto sa kandidatong iyon, kaya madaling nagtagumpay. Subali, nang dumating na muli ang halalan, ang kalsada sa Bungahan ay hindi pa rin nagagawa. Ang dating kandidatong kanilang ibinoto'y kandidato na naman at nangangako na namang kanyang ipagagawa ang kalsadang iyon.

NAUUNAWAAN niyang hindi na siya mabubuhay nang matagal. Mamamatay na siya sa loob ng ilan na lamang sandali. Hinahabol na niya ang kanyang paghinga. Nguni, laban sa kanyang paniwala, ay ibig niyang huwag muna iyong magkatotoo. Kahit sa gayong kalagayan ay magtitis siya, tumagal-tagal pa lamang ang kanyang buhay. Ibig niyang bago siya malagutan ng hininga'y makausap niya si Ana. Si Ana lamang ang makakaunawa sa kanya. Si Ana ang tanging may karapatang makaalam ng huling habiling ibig niyang maiwan sa kanilang kalsa-isang anak, kay Ruben. Ibig niyang maging matapang si Ruben, maging magiting na bayani. Nais niyang ipunla sa murang isip ni Ruben ang kadakilaan ng kamatayang bunga ng pagsusumakit sa pagsasakatuparan ng isang layuning makabayan.

Nagbalik sa kanyang dili-dili ang sandaling iyon, na habang siya'y naglalakad na patungo sa presinto, ay minumuni-muni niya ang magiging katuparan ng kanyang mga pananalig na balang araw ay magkakaroon din ng katahimikan sa kanilang nayon. Natitiyak niya, na sa bagong kandidatong kanyang iboboto'y naroroon ang kanilang pag-asa. Noon di'y nakita niya ang kanyang sarili na nasa gitna ng bukid na kanyang sinasaka. Ang nakapapasong init ng katanghalian ay hindi niya nararamdamang sumusunog sa kanyang balat. Ang mga tigkal ng lupang sunud-sunod na napapalis ng lipya ng kanyang araro'y nakikita niyang parang mga tipak ng gintong nagsisitilapon.

Nang katanghaliang-tapat, buhat sa lilim ng puno ng mangga, ay natanaw niya si Ana na kumakaway at tinatawag siya upang mananghalian. Kay sarap ng hatid sa kanya noon ni Ana. Manamis-namis ang sabaw ng pesang dalag at tamang-tama ang alat ng kamatis na sawsawan. Sinabi niya noon kay Ana, na wala na silang sukat pang ipangamba. Hindi sila gagambalain ng mga taong namumundok, pagka't ang mga iyon ay mababait na at lubusan nang nakikiisa sa mga puno ng bayan. Makatitipon na sila. At si Ruben ay magkakaroon na rin ng magandang hinaharap. Papag-aaralin nila si Ruben sa bayan upang maging marunong. Hindi niya ibig na manahin ni Ruben sa kanya, ang pagiging isang hamak na magsasaka. Tinitiyak niyang si Ruben ay magiging matalino at balang araw ay magiging alkalde sa kanilang bayan. Tigas namang pagtatawa noon ni Ana sa kanya.

Nang matapat na lamang siya sa pagupitan ng kanyang Ka Porong, at siya'y tawagin noon, ay saka lamang siya nabalik sa sarili. Ang akala niya ay totoong-totoo na siya'y nasa kanilang nayon, kausap si Ana at binabalangkas nila ang hinaharap ng kanilang anak.

HINDI NA niya namalayan nang umalis ang lalaking may hawak na rebolber. Hindi lamang ang kanyang paningin ang ganap nang lumabo, pati ang kanyang diwang kanina'y may bahagya pang pang-unawa, ay naging madilim na rin at tuluyan nang nakalimot.

Nag-umiting sa uka ng lupa ang kanyang mga daliring noo'y wala nang pandamdam. Hindi iyon nagtagal at marahang lumuwag, nagsiunat, lumatag sa mapagkandiling lupa. (X)

Ganap Na Pampalamig!

...kailanman

...saanman

Danasin ang Pananabik ng Panlasa sa pamamagitan ng Royal Tru-Orange

Isinabotelya ng ROYAL SOFT DRINKS PLANT—Ari at Pinamamahalaan ng SAN MIGUEL BREWERY

Panlinggong PALAISIPAN ng BAGONG Buhay

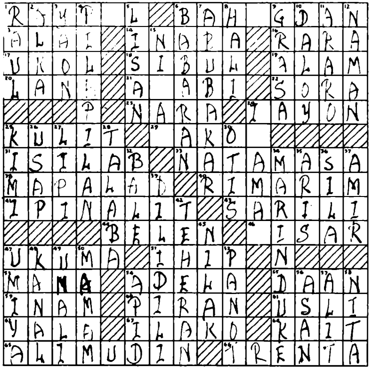

PAHALANG

1. Piskal na umuusig sa komunista ng EU
6. Porsiyento
13. Jai
14. Minata
16. Kantyaw sa kalaban sa laro
17. Para
18. Bukal
19. Talastas
20. Kayong panlamig
21. Kapara
22. Ina ng katipunan
23. Pambansang kahoy
24. Ialinsunod
25. Di mapagsabihang minsan
29. Palo
31. Ilnit
33. Lubos na nalasap
38. Masuwerte
40. Suklam
41. Irilagay na kahalili
43. Ang sa iyo, ikaw
44. Sinilangan ni Hesus
46. Uri ng himaymay
47. Naging ministro ng pananalapi ng Hapon noong 1872
51. Tubong pampaalab ng apoy
53. Matandang lalaki
54. Kalihim ng Premiere Productions (pangalan)
55. Kalye
59. Husay
60. ...dello (manunulat at mandudulang Italyano, 18-10-1936)
61. Bahagyang nakalitaw ang dulo
62. A... (tulay sa Maynila)
63. Dalhin paroon
64. Di pagbibigay
65. Nabantog na tulisang moro
66. Tatlumpung sentimos

PABABA

1. Unang hari ng Israel
2. ...seltzer (tableta para sa sakit ng ulo)
3. Hayo
4. Lagyan ng matutuntungan ang linang
5. Alis
6. Busan ng tubig, at pamalagiin
7. Bagong konsul sa Singgapur
8. ..na (parine)
9. Pastang pamahid sa makina
10. Agos
11. Pambungkal ng linang
12. Huwag
15. Palayaw ng babae
24. Iligis ng palay
25. Di palakibo
26. Salitaan
27. Karagdagang pantig
28. Pinamumugaran ng perlas
30. Kalye sa Coca-Cola Plant
32. Utang sa suweldo
34. Pulo sa pagitan ng Quezon at Mindoro
35. ... totle (pilosopong griyego)
36. Panukoy sa marami
37. Pangalang moro
39. Nilay-nilay
42. Kapital ng Iran
45. Munyi
47. Palasyo sa Tokyo
48. Paagusan ng tubig sa tabing-daan
49. Kongresista ng Quezon
50. Inom (bigkas bata)
52. Walang buhok
54. Pakikipagkalaguyo
56. Pananong ng kinalalagyan (binilisan)
57. Away
58. Magandang palayaw ng babae

TINGNAN ANG TUGON SA SUSUNOD NA LINGGO

TEOTICO CLINIC

URINARY DISTURBANCES
GENERAL SURGERY
X-RAY SERVICES

7-9 A.M. / 2-3 P.M. — No. 2 Tanduay, Quiapo

10-12 A.M. / 4-7 P.M. — Calvo Bldg., Escolta

Sagot sa Nakaraan

P	A	T	S	I		I	B	A		D	I	S	I	N
A	R	I	I	N		L		N		A	N	I	T	A
B	A	N	D	A	N	A		T	I	N	I	N	A	G
A	N	I		M	A	G	I	I	N	A		I	G	I
L	E	L	A		L	A	N	G	O		A	N	T	I
I	T	A	L	A			I			K	A	T	A	S
K	A	D	E	N	A				H	A	L	A	G	A
			L	O	L	O		K	U	L	A			
K	A	L	U	P	I		M		B	A	T	I	I	N
A	L	I	Y	A			A			T	A	K	B	A
R	I	P	A		U	S	I	S	A		N	A	I	S
I	M	A		U	P	A	S	A	L	A		I	S	A
H	U	K	U	M	A	N		H	A	M	E	L	I	N
A	R	I	N	A		A		O		O	R	A	T	A
N	A	N	A	Y		W	A	G		T	A	N	A	Y

Mga nanalo sa PALAISIPAN noong Hunyo 24

1. *Prisca Santiago* — Sta. Maria, Bulakan
2. *Bb. Paulina Mendoza* — 1 Lopez Jaena, Kabanatuan, N. E.
3. *Silvestre D. Dalit* — 503 Geliños, Samp., Maynila
4. *Emma Zaballero* — 44 Allery, Lucena, Quezon
5. *Edna C. Evidente* — Magdalena, Laguna

Magsisitanggap sila ng tigalawang buwang walang bayad na suskripsiyon ng Panlinggo ng BAGONG BUHAY.

Ipadala ang lahat ng sagot, sa: **PALAISIPAN, Magasin ng BAGONG BUHAY, 920 Lepanto, Sampalok, Maynila.**

(Ang mga ipadadalang sagot na wala sa pangalan ng **PALAISIPAN** ay hindi pahahalagahan. • Ang mga nanalo na sa **PALAISIPAN** na wala pang tatlong buwan ang nakalilipas magbuhat nang malathala ang mga pangalan ay hindi maaaring papanalunin muli.)

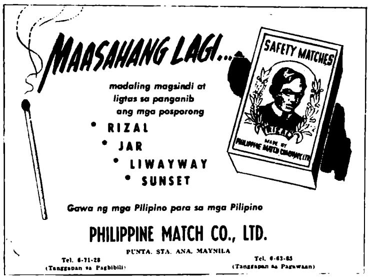

ABANGAN!!!

Isang amang nagdanas ng walang kapantay na mga kaapihan at di biru-birong pagdurusa dahil sa kasamaan ng kapuwa isang inang nasadlak sa dilim ng buhay at tumanggap ng walang kasinglupit na parusa ng tao dahil lamang sa pagtatamasa ng sandaling kaligayahan... isang manggagamot na sa minsang pagtatamo ng maliit na kabiguan ay itinakwil ang Diyos at kusang napaalipin sa kapangyarihan ni Satanas .. dalawang pusong sinubok ng panahon at ng balighong mga pangyayari upang itampok sa daigdig ang angking kadakilaa't kagitingan ... at isang madilim na silid na nag-iingat ng isang kakilakilabot na lihim na di kayang lurukin ng karunungan ng tao!

Iyan ang matutunghayan sa isang kasaysayang isinalarawan na malapit nang simulan sa Magasin ng Bagong Buhay — ang...

..."KATARUNGAN"